

บทที่ 3

อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

"เบตง ใต้สุดสยาม เมืองในหมอก และดอกไม้"

เบตงเป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่ง มีฐานะเป็นอำเภอตั้งแต่ปี พ.ศ.2441 เป็น 1 ใน 6 อำเภอของจังหวัดยะลา ซึ่งอยู่ในทางตอนใต้สุดของประเทศไทยห่างจากกรุงเทพโดยทางรถยนต์ประมาณ 1,506 กิโลเมตร ห่างจากตัวจังหวัดยะลา 140 กิโลเมตร เป็นเมืองชายแดนที่มีความสำคัญมาตั้งแต่อดีต ทั้งยังเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญอีกด้วย ในปีหนึ่ง ๆ มีชาวไทยและชาวมาเลเซียผ่านเข้าออกทางเบตงเป็นจำนวนมาก คำว่าเบตง เป็นภาษามลายู แปลว่า "ไม้ไผ่" ด้วยเบตงมีลำคลองมากมายและสองฝั่งคลองจะมีต้นไผ่ขึ้นเรียงรายอยู่โดยทั่วไปตลอดแนวลำคลอง เบตงมีของแปลกที่เป็นที่ลือชื่อยุ่มากมาย เช่น ใต้สุดสยาม มีตู้ไปรษณีย์ที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีนกนางแอ่นมาเยี่ยมเยือนมากที่สุดในประเทศไทย มีเส้นทางรถยนต์ที่คดเคี้ยวมากที่สุดในประเทศไทย มีสำนักทะเบียนยานพาหนะระดับอำเภอเพียงแห่งเดียวในประเทศไทย และในอนาคตอันใกล้จะมีกำแพงกันพรมแดนระหว่างประเทศยาวที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ นอกจากนี้เบตงมีวัฒนธรรมแบบผสมผสานของชาวไทยมุสลิมเชื้อสายมลายูชาวไทยเชื้อสายจีน และชาวไทยพุทธ รวมอยู่ด้วยกันในชุมชนนั้น

1. ประวัติความเป็นมาของอำเภอเบตง

อำเภอเบตงเป็นดินแดนภายใต้การปกครองดูแลของชนชาติไทย เป็นเวลานานไม่น้อยกว่า 700 ปี มาแล้ว ทั้งนี้เพราะเบตงเดิมคือ เมืองรามัญซึ่งเป็นหนึ่งในเจ็ดหัวเมืองของมณฑลปัตตานี อันประกอบด้วย ปัตตานี หนองจิก ยะลา ระแงะ ยะหริ่ง (ยามู) สายบุรี และรามัญ

นั่นเอง' ดั้งเดิมที่เดียวดินแดนเขตปัตตานีเป็นดินแดนที่มีลักษณะอิสระของตนเอง แต่ได้ตกอยู่ใต้อิทธิพลการปกครองดูแลของอาณาจักรไทย ตามหลักฐานศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง สมัยสุโขทัยและจากจดหมายเหตุของจีนยังได้ระบุไว้ว่า "ผู้ครองมลายูได้ฟ้องไปยังกษัตริย์จีนสมัยนั้นว่า ถูกไทยรุกรานอยู่เสมอ" ชาวปัตตานีเดิมนับถือศาสนาพุทธ ภายหลังจึงเข้านับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งนอกจากปัตตานีแล้ว พ่อขุนรามคำแหงยังได้ขยายอำนาจเข้าไปในรัฐอื่น ๆ อีกด้วย เช่น ไทรบุรี เปรัก กลันตัน ตรังกานู เมื่อกษัตริย์ล้านช้างสิ้นพระชนม์ไปแล้ว ไทยก็คงได้ผนวกหัวเมืองเหล่านี้เข้าไว้ในอาณาจักรไทย¹

ในสมัยอยุธยา บางโอกาสปัตตานีจะตั้งตัวเป็นอิสระไม่ขึ้นต่อกรุงศรีอยุธยา เช่น ในสมัยพระเจ้าปราสาททอง ราชินีแห่งปัตตานีไม่ยอมรับการขึ้นครองราชของพระองค์ พระองค์จึงได้โปรดให้ยกทัพลงไปตีเมืองปัตตานี ในปี พ.ศ. 2175 (ค.ศ. 1632) และ พ.ศ. 2177 (ค.ศ. 1634) ในสมัยสมเด็จพระนารายณ์ไทยได้เสนอยกเมืองปัตตานีให้แก่อังกฤษ เพราะต้องการได้อังกฤษไว้เป็นพันธมิตร ครั้งเมื่อไทยเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่าครั้งที่ 2 เมื่อ พ.ศ. 2310 หัวเมืองมลายูจึงตั้งตัวเป็นอิสระตลอดมา

ในสมัยธนบุรี สมเด็จพระเจ้าตากสินไม่ได้เสด็จลงไปปราบปรามหัวเมืองมลายูเหล่านั้นคงปล่อยให้ตั้งตัวเป็นอิสระมาตลอดเวลา 15 ปี เนื่องจากพระองค์ทรงใช้เวลาทั้งหมดในการรวบรวมกลุ่มคนไทยต่าง ๆ ที่แตกแยกกันเป็นชุมนุมมากมาย จึงไม่ปรากฏว่าสมัยธนบุรีมีประเทศราชและสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์ปี พ.ศ. 2325 แล้ว พระเจ้าปะดุงกษัตริย์พม่าก็ได้ยกทัพใหญ่ถึง 9 ทัพมาตีไทย ทางภาคใต้ทัพพม่าตีได้ไปถึงเมืองนครศรีธรรมราช พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก จึงได้รับสั่งกรมพระราชวังบวรสุริยวงศาเสด็จยกทัพลงไปตีหัวเมืองภาคใต้คืนครั้งเมื่อปราบพม่าทางหัวเมืองภาคใต้เสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ทรงมีพระราชดำริว่า หัวเมืองมลายูเคยเป็นเมืองประเทศราชของไทยมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ควรที่จะปราบปรามให้กลับมาเป็นเมืองประเทศราชดั้งเดิม จึงมีหนังสือรับสั่งไปยังเมืองปัตตานีให้เข้าอ่อนน้อมแต่โดยดี ขณะ

¹ สนั่น เมืองวงศ์, ประวัติศาสตร์รัตนโกสินทร์ ยุคแรก-ปัจจุบัน (สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2516), หน้า 175.

² ทวีศักดิ์ ล้อมลุ่ม, ความสัมพันธ์สมัยรัตนโกสินทร์กับหัวเมืองมลายูในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา, 2516), หน้า 6.

ที่ตั้งทัพอยู่ที่เมืองสงขลา แต่สุลต่านเมืองปัตตานีก็ไม่ได้เข้ามาอ่อนน้อมตามพระราชประสงค์ พระองค์จึงมีรับสั่งให้ยกทัพลงไปตีได้เมืองปัตตานี

สาเหตุสำคัญที่ไทยต้องการหัวเมืองมลายูมาเป็นเมืองขึ้น

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า เนื่องจากดินแดนหัวเมืองมลายูเคยเป็นเมืองประเทศราชของไทยมาตั้งแต่สมัยสุโขทัยและอยุธยา กษัตริย์ไทยทุกพระองค์จึงถือเป็นประเพณีในการที่จะขยายอิทธิพลลงไปในหมู่รัฐมลายู เพื่อที่จะรักษาอำนาจที่เคยมีให้คงอยู่ตลอดไป หากจะมองให้ลึกซึ้งลงไป ในแง่เหตุผลทางเศรษฐกิจ โดยที่เมืองประเทศราชมลายูต้องส่งเครื่องราชบรรณาการต้นไม้เงินต้นไม้ทองและสิ่งของอื่น ๆ ที่มีมูลค่ามาก เช่น ทองคำทราย ผ้าขาว ผ้าลาย พรหม หวาย ไม้พลอง เป็นต้น ดังตัวอย่างเช่น เจ้าเมืองสงขลา รายงานเกี่ยวกับเครื่องราชบรรณาการพวกต้นไม้เงินต้นไม้ทองของหัวเมืองปัตตานี ซึ่งอยู่ในการปกครองดูแลของเมืองสงขลาขณะนั้นต่อ พณ. หัวเจ้าท่าน ลูกขุน ณ ศาลาทราย เมื่อวันที่แรม 7 ค่ำเดือน 10 ปีชวด ศักราช 125 (พ.ศ. 2334) ความตอนหนึ่งว่า เมืองรามัญต้นไม้ทองต้นหนึ่งสูงหนึ่งศอก หนึ่งคืบ ห้านิ้ว มีกิ่งสามชั้น ต้นมีกิ่งสี่กิ่ง มีกาบประจำต้นกิ่งละสองกาบ กิ่งหนึ่งมีก้านสี่ก้าน มีดอกปลายก้านกิ่งละดอก...

ปัญหาอันเกิดจากหัวเมืองมลายูในสมัยรัตนโกสินทร์ยังคงมิได้หมดไป เช่น ในปี พ.ศ. 2332-2334 ซึ่งตรงกับสมัยรัชกาลที่ 1 หัวเมืองมลายูทางฝั่งตะวันออก ได้ก่อกบฏโดยยกทัพมาตีเมืองสงขลา แต่ถูกทัพเจ้าพระยาสงขลา (บุญอยู่) ร่วมกับทัพเมืองนครศรีธรรมราช (สมัยเจ้าพระยานครฯ (พัฒน์) ทัพ่ายกลับไป หลังจากปราบขบฏเมืองปัตตานี เมื่อปี พ.ศ. 2334 เสร็จลงแล้ว พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกทรงโปรดให้แบ่งหัวเมืองปัตตานีออกเป็น 7 หัวเมือง คือ ยะลา ปัตตานี หนองจิก สายบุรี ยะหริ่ง ะแงะ และรามัญ (เบตง)

เหตุผลในการแบ่งแยกหัวเมืองปัตตานีนั้น สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงกล่าวว่า เพื่อจะไม่ให้หัวเมืองปัตตานีมีกำลังก่อการขบถได้อีก ซึ่งคล้ายกับเหตุผลที่ปรากฏในพงศาวดารเมืองสงขลาที่ว่า เพราะเมืองปัตตานีเมืองเดียวมีกำลังมาก เมืองสงขลามีกำลังน้อย จึงโปรดให้แบ่งแยกอาณาเขตหัวเมืองปัตตานีออกเป็น 7 หัวเมืองเสีย ให้ข้าราชการไทยบ้าง ชาวมลายูที่มี

³ จดหมายเหตุแห่งชาติ 00316

ความจงรักภักดีบ้าง แบ่งกันปกครองว่าราชการหัวเมืองทั้ง 7 เมือง ขึ้นตรงต่อเมืองสงขลาแต่ ละเมืองมีอิสระต่อกัน จะได้ยากในการรวมกำลังกันก่อนการขบถขึ้นอีก⁴

ในการจัดแบ่งอาณาเขตเมืองปัตตานีออกเป็น 7 หัวเมืองดังกล่าว ปรากฏว่าเป็น นโยบายที่ใช้ได้ผลมาก เพราะระยะต่อมา หัวเมืองทั้ง 7 ค่อยอ่อนกำลังลง อันเนื่องจากแต่ละ เมืองต่างมีอิสระต่อกันในการคิดการก่อขบถจึงไม่สามารถทำได้อย่างพร้อมเพรียง การปราบปรามก็ทำได้ง่ายขึ้นไม่ว่าเมืองปัตตานีจะก่อขบถอีกในปี 2373 ในสมัยรัชกาลที่ 3 แล้ว ตลอด สมัยรัชกาลที่ 3 และที่ 4 ความยุ่งยากในหัวเมืองทั้ง 7 ก็ไม่เกิดขึ้นอีกเลย

จากการดำเนินนโยบายแยกเมืองปัตตานีออกเป็นหัวเมืองทั้ง 7 แล้ว หัวเมืองต่าง ๆ ดังกล่าวจึงอ่อนแอลงเรื่อย ๆ ไม่อยู่ในฐานะที่จะต่อต้านรัฐบาลได้ หากจะมองให้ลึกซึ้งตามทฤษฎี นโยบายในการปกครองแล้ว นั่นคือรัฐบาลได้อาศัยหลักการ "แบ่งแยกและปกครอง" ในการควบคุม หัวเมืองภาคใต้ทั้งหมด ส่งเสริมให้หัวเมืองต่าง ๆ ระแวงและเป็นศัตรูกัน ตามระบบอุปถัมภ์ใน สมัยศักดินา วิธีการดังกล่าวนับว่าใช้ได้ผลดีตลอดมา แต่เมื่อมีความจำเป็นต้องรวมชาติ กลาง พุทธศตวรรษที่ 25 นโยบายและวิธีเก่า ๆ นำมาใช้ไม่ได้ เพราะรัฐบาลต้องสร้างเอกภาพแห่ง ชาติ (unity nation) ตามระบบเทศาภิบาล ซึ่งหมายถึงการส่งข้าหลวงออกไปควบคุมหัว เมืองต่าง ๆ โดยตรง และจัดแบ่งท้องที่ใหม่เป็นเมือง อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน แต่ก็ต้อง ประสบปัญหามากมายเพราะสิทธิต่าง ๆ ที่เจ้าเมืองหัวเมืองต่าง ๆ เคยได้รับมีมากมาย "ฐานะ เจ้าชีวิตและเจ้าแผ่นดิน" ที่เจ้าเมืองเคยมีจึงไม่ยอมเสียสิทธินี้ไป⁵

ที่กล่าวมานี้เป็นปัจจัยภายในปัจจัยหนึ่งที่ผลักดันให้มีการปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาล ที่ 5 ให้มีรูปลักษณะการปกครองแบบมณฑล เช่น มณฑลปัตตานี ส่วนปัจจัยภายนอกที่ผลักดันให้มี การปฏิรูปการปกครองใหม่คือ การแพร่ขยายอิทธิพลของชาติตะวันตกเข้ามาในเอเชียตะวันตก และเข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยใช้นโยบายเรือปืน (gun-boat policy) เพื่อ

⁴ ทวีศักดิ์ ล้อมล้อม, ความสัมพันธ์สมัยรัตนโกสินทร์กับหัวเมืองมลายูในสมัยรัตนโกสินทร์ ตอนต้น, หน้า 47.

⁵ สงบ ส่งเมือง, ท้องถิ่นนิยมกับปัญหาการรวมชาติสมัย ร.5 และผลกระทบที่มีต่อปัญหา การเมือง (สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2525), หน้า 219.

ให้ลัทธิอาณานิคม (colonelism) ใช้อย่างได้ผล ทุกประเทศในภูมิภาคนี้ต่างตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตกไป ด้วยความขาดแคลนในการดำเนินนโยบายของรัชกาลที่ 5 ทรงเห็นอันตรายของลัทธินี้ จึงจำเป็นต้องปฏิรูปประเทศใหม่ เพื่อสร้างเอกภาพแห่งชาติ (unity nation) ขึ้น การจัดตั้งมณฑลปัตตานี เป็นทางการเมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม พ.ศ. 2449 โดยต้องใช้เวลาดำเนินการนานถึง 20 ปี จึงสามารถรวมดินแดนปัตตานีเข้าเป็นส่วนหนึ่งของราชอาณาจักรไทย^๕

ในปี พ.ศ. 2458 ได้ยุบรวมเมืองยะหริ่งเข้ากับปัตตานีลดฐานะเป็นอำเภอหนึ่งเรียกว่า อำเภอยามู ยุบเมืองรามัญเข้ากับอำเภอโกตาบารู ขึ้นกับเมืองยะลา รวมเมืองระแงะเข้ากับบางนรา เปลี่ยนชื่อเป็นเมือง "นราธิวาส" ซึ่งในที่สุดจะเหลือเพียง 4 เมือง คือ ปัตตานี สายบุรี ยะลา และนราธิวาส

ในท้องที่เมืองยะลานั้น ก็ได้แบ่งลักษณะการบริหารภายใน ออกเป็น อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน ดังนี้ คือ แบ่งยะลาออกเป็น 5 อำเภอ คือ อำเภอเมือง (สะเตง) อำเภอยะหา โกตาบารู อำเภอเบตง (รามัญ) อำเภอบันนังสตา และอำเภอธารโต ซึ่งได้ยกฐานะเป็นอำเภอเมื่อปี พ.ศ. 2525

ในสมัยรัชกาลที่ 5 พระองค์ได้ยินยอมยกดินแดน กลันตัน ตรังกานู ไทรบุรี และปะลิส ให้แก่อังกฤษนั้น เนื่องจากดินแดนดังกล่าว มีผลประโยชน์น้อย อำนาจของไทยครอบคลุมไปไม่ถึง และถือสภาวะการปกครองเป็นหลักในการแบ่งเขตแดน แต่ไม่คำนึงถึงเรื่องอื่น ๆ เช่น เรื่อง ภาษา ศาสนา วัฒนธรรม ในขณะที่ผู้แทนอังกฤษ คือ นายราฟ แพชยิต กงสุลอังกฤษ ประจำประเทศไทยแสดงเจตน์จำนงอย่างชัดเจนที่อยากได้เมืองปัตตานี ระแงะ รามัญ (ยะลา) และสตูล เพราะอังกฤษคำนึงถึงมูลฐานทางเชื้อชาติและสภาพภูมิศาสตร์ ซึ่งไทยไม่รับฟังลักษณะการเจรจา^๖ ดินแดนดังกล่าวจึงมีอยู่จนปัจจุบัน

ดังได้ทราบแล้วว่า อำเภอเบตง เดิมขึ้นตรงต่อเมืองรามัญ หนึ่งในจำนวน 7 หัวเมืองของมณฑลปัตตานีที่ขึ้นตรงต่อนครศรีธรรมราชก่อนที่จะขึ้นตรงต่อสงขลาในเวลาต่อมาอำเภอเบตง

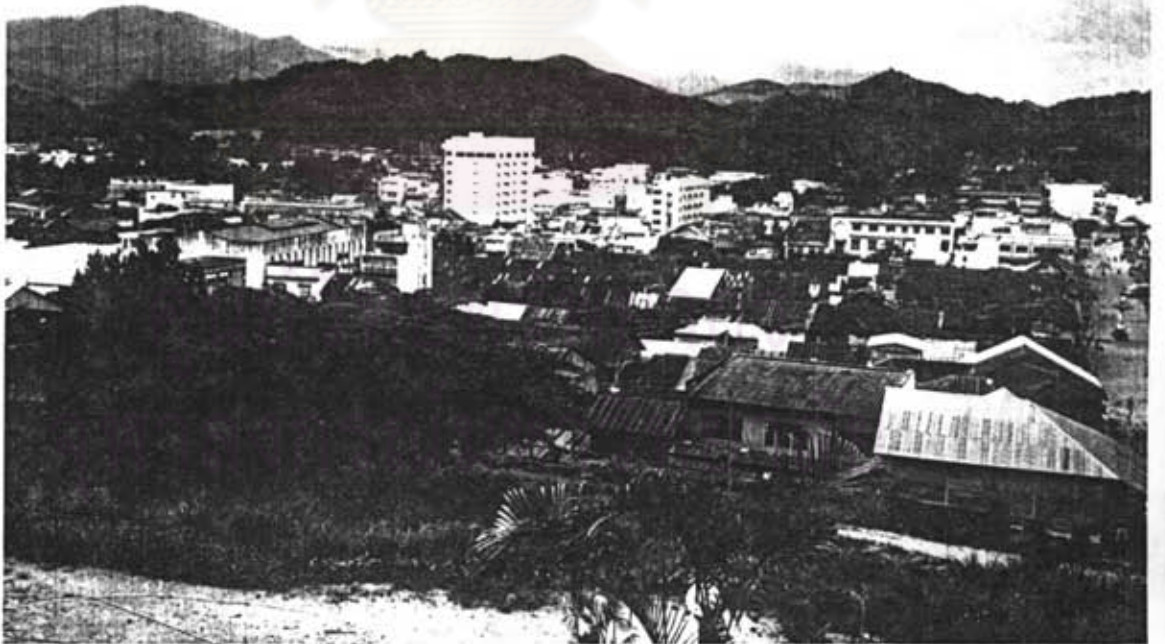
^๕ สงบ ส่องเมือง, "มณฑลปัตตานี" สารานุกรมวัฒนธรรมใต้. (เอกสารต้นฉบับ), หน้า 1.

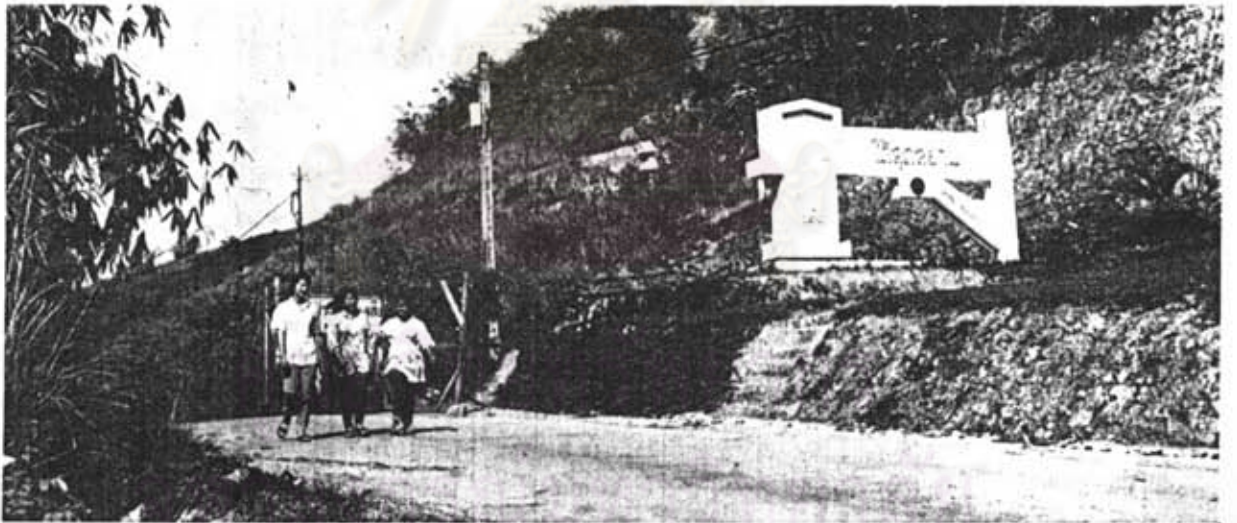
ภาพที่ 3 แผนที่สังเขป อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

ภาพที่ 4 ทศนิยมภาพอำเภอเบตง เมืองซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยร่วมกันของคนไทยมุสลิม
คนไทยเชื้อสายจีนและคนไทยพุทธ

ภาพที่ 5 อำเภอเบตงอีกมุมหนึ่ง มองจากสวนสาธารณะเทศบาลบเนินเขา จะเห็น
ภูเขาสลับซับซ้อนล้อมรอบตัวเมือง

ภาพที่ 6 "เบตง" อำเภอชายแดนใต้สุดของประเทศไทย

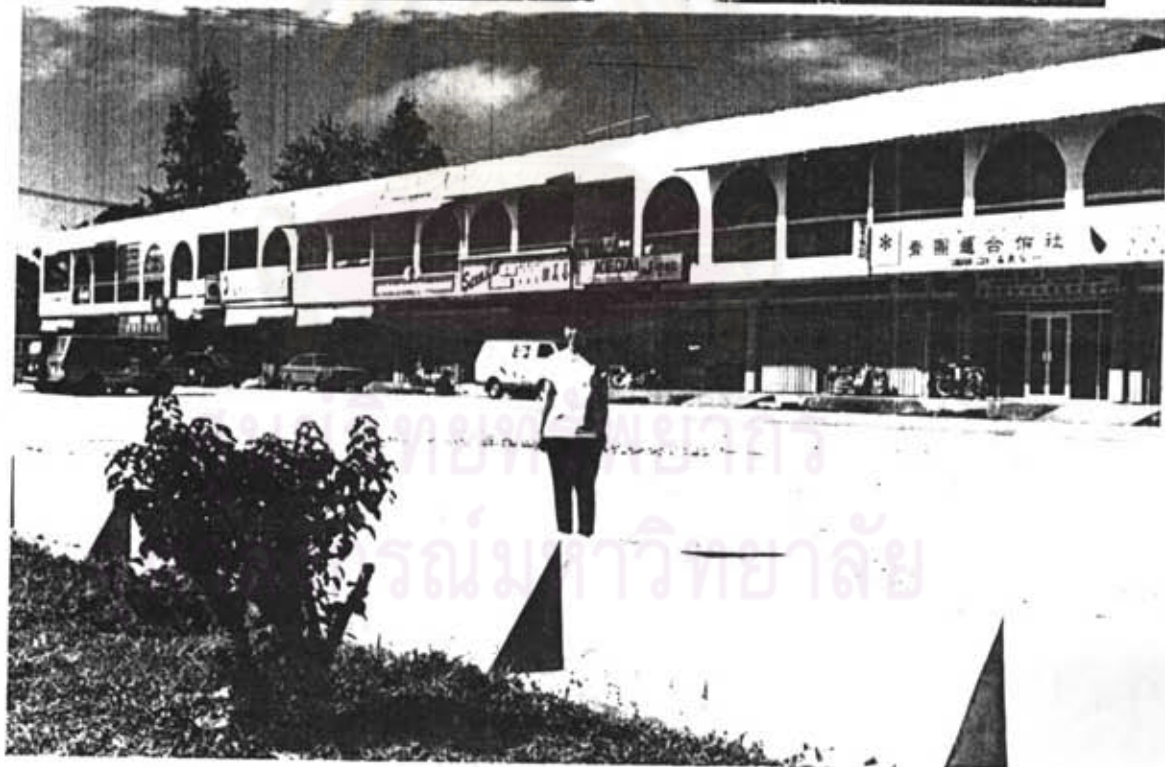
ภาพที่ 8 หลักเขตแดนไทย-มาเลเซีย

ภาพที่ 9 บริเวณด่านตรวจคนเข้าเมืองของมาเลเซีย ซึ่งอยู่ติดกับพรมแดนไทย

ภาพที่ 10 สภาพตัวเมือง Kroh เมืองชายแดนมาเลเซีย ซึ่งอยู่ติดกับอำเภอเบตง
ห่างจากพรมแดนไทย 4 กิโลเมตร

ภาพที่ 11 ตัวเมือง Kroh เมืองชายแดนมาเลเซียอีกมหมหนึ่ง

เดิมเรียกว่า อำเภอยะรม ตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ.2441 ได้แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 6 ตำบล อันประกอบด้วย ตำบลเบตง ตำบลยะรม ตำบลลือตำ ตำบลบาโลน ตำบลโกรเน และตำบลเซ๊ะ (โก๊ะ)

ในปี พ.ศ.2452 จากการปักปันเขตแดนระหว่างไทยกับมาเลเซีย ซึ่งขณะนั้นเรียกว่าสหพันธรัฐมาลายู อยู่ในการปกครองของอังกฤษ เป็นเหตุให้ไทยต้องเสียพื้นที่ไป 4 ตำบล คือ ตำบลบาโลน ตำบลโกรเน ตำบลลือตำ ตำบลเซ๊ะ จึงเหลือพื้นที่ที่ปกครองอยู่เพียง 2 ตำบล คือ ตำบลเบตง กับตำบลยะรม

พ.ศ.2473 สมัยที่พระพิชิตบัญชาการเป็นนายอำเภอยะรม ได้ย้ายที่ตั้งอำเภอจากบ้านฮางุด หมู่ที่ 1 ตำบลเบตง มาตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง (ที่ว่าการอำเภอก่อน พ.ศ.2528) พร้อมกันนั้นได้เปลี่ยนชื่อจากอำเภอยะรมมาเป็น "อำเภอเบตง" เป็นภาษามลายู แปลว่า "ไม้ไผ่" เพราะมีต้นไผ่เป็นลำยาวจำนวนมาก ซึ่งปัจจุบันเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดยะลา

2. สภาพทั่วไป

2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์

อำเภอเบตงตั้งอยู่ทางตอนใต้สุดของประเทศไทย ห่างจากกรุงเทพมหานคร โดยทางรถยนต์ประมาณ 1,506 กิโลเมตร มีลักษณะเป็นหัวหอกที่ยื่นเข้าไปในประเทศมาเลเซีย โดยมีทิศตะวันตก ทิศใต้ และทิศตะวันออกบางส่วน ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย อาณาเขตอำเภอเบตง มีดังนี้

ทิศเหนือ	จดอำเภอธารโต จังหวัดยะลา มีความยาวประมาณ 69 กิโลเมตร หรือเส้นละติจูด 6 องศา 69 ลิบดา 9 นิลิบดาเหนือ
ทิศใต้	จดอำเภอโก๊ะ (Kroh) และอำเภอกริก (Gr-ik) ประเทศมาเลเซีย มีความยาวประมาณ 96 กิโลเมตร หรือตั้งแต่เส้นละติจูดที่ 5 องศา 37 ลิบดาเหนือ
ทิศตะวันออก	จดอำเภอกริก ประเทศมาเลเซีย และอำเภอสุคีริน จังหวัดนราธิวาส มีความยาวประมาณ 20 กิโลเมตร หรือจดเส้นลองติจูดที่ 101 องศา 7 ลิบดา 30 นิลิบดาตะวันออก

ทิศตะวันตก จดอำเภอบาลิง (Balang) ประเทศมาเลเซีย มีความยาว
ประมาณ 33 กิโลเมตร หรือตั้งแต่เส้นลองติจูดที่ 101 องศา
ตะวันออก

2.2 ลักษณะทางภูมิประเทศ

อำเภอเบตงตั้งอยู่ในแนวของเทือกเขาสันกาลาคีรี ซึ่งทอดตัวจากทางทิศ
ตะวันตกไปทางทิศตะวันออก เป็นแนวพรมแดนธรรมชาติความยาว 129 กิโลเมตรกับประเทศ
มาเลเซีย พื้นที่จึงประกอบด้วยที่ราบสูง เนินเขา ลุ่มน้ำ โดยสภาพทั่วไปสูงกว่าระดับน้ำทะเล
โดยเฉลี่ย 1,900 ฟุต ประมาณร้อยละ 85 ของพื้นที่ทั้งหมด และเป็นพื้นที่เนินเขากระจายอยู่ทั่ว
ไปประมาณร้อยละ 2 ของพื้นที่ ส่วนที่ราบที่อยู่ประมาณร้อยละ 10 ของพื้นที่

ภูเขาใหญ่และสูง

- (1) ภูเขาอุลุมะกา สูงประมาณ 1,538 เมตร อยู่ในตำบลธารน้ำทิพย์
- (2) ภูเขาอุลุมัตติมาซา สูงประมาณ 1,472 เมตร อยู่ในตำบลธารน้ำทิพย์
- (3) ภูเขาอุลุมะระ สูงประมาณ 1,440 เมตร อยู่ในตำบลอัยเยอร์เวง
- (4) ภูเขาอันกูส สูงประมาณ 1,415 เมตร อยู่ในตำบลตานาเนาะแมเราะ
- (5) ภูเขาป่าตบลัง สูงประมาณ 1,265 เมตร อยู่ในตำบลตานาเนาะแมเราะ
- (6) ภูเขาควัรริมา สูงประมาณ 1,131 เมตร อยู่ในตำบลตานาเนาะแมเราะ
- (7) ภูเขาบึงบาดัก สูงประมาณ 1,110 เมตร อยู่ในตำบลอัยเยอร์เวง
- (8) ภูเขาบูเบะ สูงประมาณ 894 เมตร อยู่ในตำบลเบตง

2.3 สภาพทางภูมิอากาศ

อำเภอเบตงมีอากาศชื้น ได้รับอิทธิพลของลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ช่วงเดือน
พฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม ซึ่งจัดเป็นฤดูฝน และลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ช่วงเดือนตุลาคม
ถึงเดือนเมษายน ซึ่งจัดเป็นฤดูร้อน และอิทธิพลยังทำให้มีฝนตกมาก อำเภอเบตงจึงมีอากาศ
อบอุ่นตลอดปี อุณหภูมิเฉลี่ยจะอยู่ระหว่าง 23.1-31.8 องศาเซลเซียส และมีฝนตกตลอดปี
อากาศจะหนาวในช่วงเดือนธันวาคม ถึงเดือนมกราคม อากาศร้อนมากที่สุดในเดือนเมษายน
ปริมาณน้ำฝนในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา มีค่าเฉลี่ย 1,778 มิลลิเมตร หรือ ประมาณ 71 นิ้วต่อปี

2.4 ทรัพยากรธรรมชาติ

ก. ป่าไม้ อำเภอเบตงมีเนื้อที่ป่าสงวนแห่งชาติ 175,000 ไร่ หรือประมาณ ร้อยละ 2 ของเนื้อที่ทั้งหมด มีสภาพเป็นป่าดงดิบ ไม้ที่สำคัญที่มีค่าทางเศรษฐกิจ ได้แก่ สยาแดง สยาขาว ไช้เขียว กาลด หลุมพอ ตะเคียน ยาง ชนุนปาน กะบาก เสียดข้อ มะค่า จิกนม และ ตะเคียนราก เป็นต้น ในปัจจุบันอำเภอเบตงไม่มีการให้สัมปทานทำไม้แล้ว ด้วยเหตุผลด้านความมั่นคง

ข. แร่ธาตุ อำเภอเบตงได้มีการสำรวจพบแร่ดีบุก ทั้งสแตน นอกจากนี้มีการสำรวจพบแร่ซีโลท์ และแร่ทองคำขาว ในปัจจุบันมีการทำเหมืองแร่ดีบุก ในท้องที่ตำบลตาเนาะแมเราะ และตำบลอัยเยอร์เวง

ค. ทรัพยากรดิน เนื่องจากอำเภอเบตงมีภูมิประเทศเป็นที่ราบสูงถึงร้อยละ 85 ของพื้นที่ทั้งหมด ดินจึงถูกทำลายได้ง่ายโดยเฉพาะเวลาฝนตกน้ำจะชะผิวดิน ทำให้สูญเสียหน้าดิน แต่ไม่รุนแรงมากนัก สำหรับการใช้ที่ดิน พื้นที่ทั้งหมด 969,357 ไร่ เป็นพื้นที่ป่าไม้ 175,000 ไร่ พื้นที่ทำการเกษตร 389,240 ไร่ ซึ่งประเภทของดินเป็นดินพอคโซลิกเหลืองแดง และดิน แลโตซอล เหมาะแก่การปลูกยางพารา และไม้ผล

3. การปกครอง การบริหาร และประชากร

3.1 การปกครอง

อำเภอเบตงมีพื้นที่ทั้งหมด 1,550,851 ตารางกิโลเมตร หรือ 969,357 ไร่ เป็นอำเภอที่ใหญ่ที่สุดของจังหวัดยะลา ในจำนวน 6 อำเภอ คือ

1. อำเภอเมือง
2. อำเภอเบตง
3. อำเภอรามัน
4. อำเภอบันนังสตา
5. อำเภอยะหา
6. อำเภอธารโต

โดยอำเภอเบตงได้แบ่งการบริหารการปกครองออกเป็น 2 ระดับ คือ

1. การบริหารราชการส่วนภูมิภาค ได้แบ่งแยกอำเภอเบตงออกเป็น 5 ตำบล ดังนี้

<u>เขตการปกครอง</u>	<u>จำนวนหมู่บ้าน</u>	<u>จำนวนพื้นที่ (ตร.กม.)</u>
ตำบลยะรม	5	179.970
ตำบลตาเนาะแมเราะ	6	192.239
ตำบลอัยเยอร์เวง	4	988.351
ตำบลเบตง	7	43.0
ตำบลธารน้ำทิพย์	4	147.291

2. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ได้จัดตั้งเทศบาล 1 เทศบาล คือ เทศบาลตำบลเบตง ซึ่งมีเนื้อที่ประมาณ 43 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมตำบลเบตงทั้งหมด จากพื้นที่ของเทศบาลตำบลเบตงที่ปรากฏนี้ เทศบาลตำบลเบตงจึงมีขนาดใหญ่กว่าเทศบาลเมืองหาดใหญ่ถึง 2 เท่าทีเดียว (21 ตร.กม.)

3.2 การบริหารราชการ

อำเภอเบตงมีหน่วยงานต่าง ๆ มาตั้งอยู่ เพื่อปฏิบัติงานในท้องที่ ซึ่งส่วนหนึ่งตั้งอยู่บนที่ว่าการอำเภอเบตง และตามที่ตั้งต่าง ๆ ดังนี้

ส่วนราชการที่ตั้งสำนักงานบนที่ว่าการอำเภอเบตง

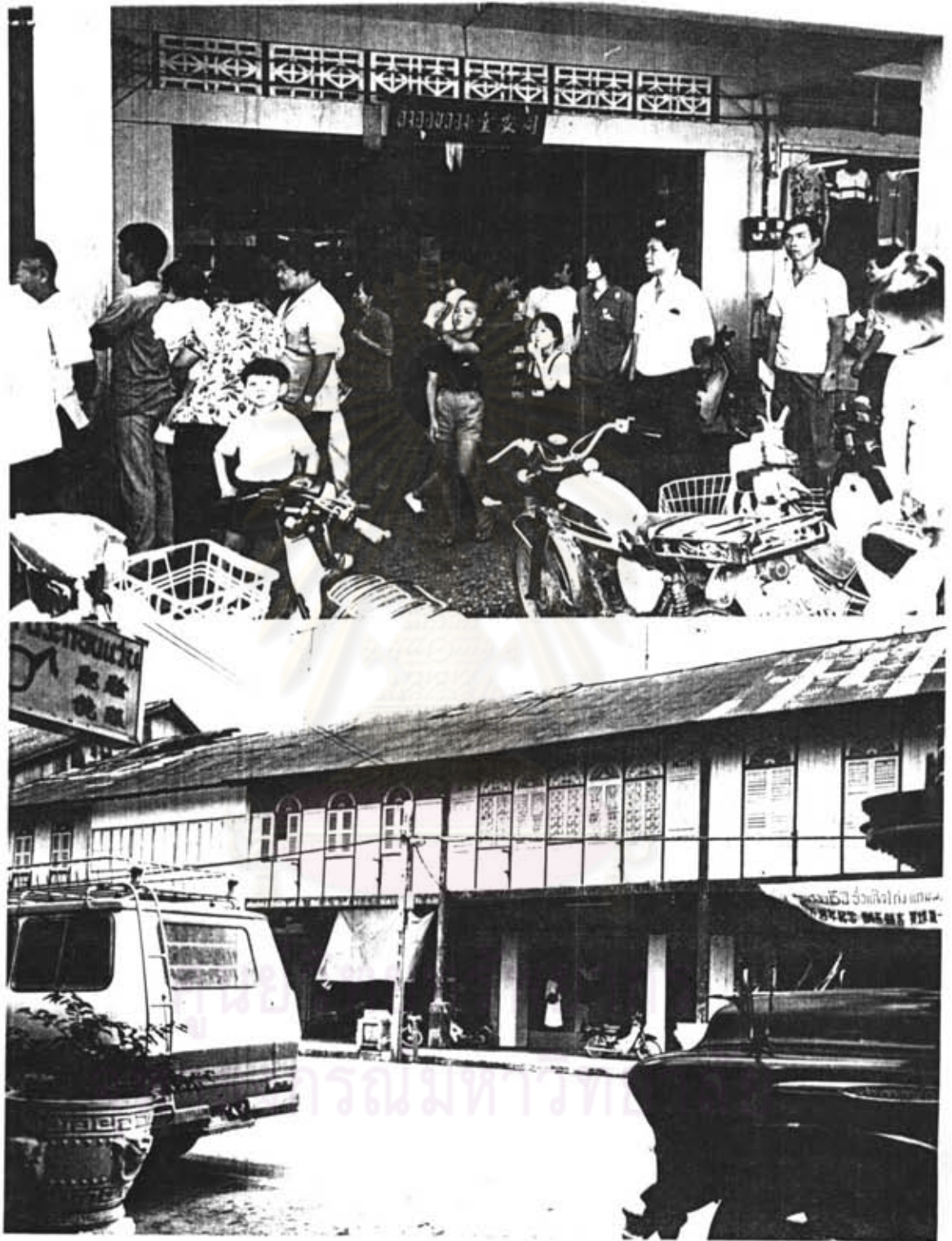
1. ที่ทำการปกครองอำเภอ
2. ที่ทำการสัสดีอำเภอ
3. สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ
4. สำนักงานสหกรณ์อำเภอ
5. สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ
6. สำนักงานประมงอำเภอ
7. สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ
8. สำนักงานที่ดินอำเภอ
9. สำนักงานสรรพากรอำเภอ
10. สำนักงานป่าไม้อำเภอ

ภาพที่ 12 สีแยกหอนานิกา กลางใจเมืองอำเภอเบตง

ภาพที่ 13 อีกมุมหนึ่งของอำเภอเบตง

ภาพที่ 14 ร้านค้าในตัวเมืองอำเภอเบตง

ภาพที่ 15 "ถนนตันท์วีระ" อำเภอเบตง

11. สำนักงานศึกษาธิการอำเภอ
12. สำนักงานสรรพสามิตอำเภอ
13. สำนักงานพัฒนาชุมชน
14. สำนักงานคลังอำเภอ

ส่วนราชการที่ตั้งสำนักงานตามที่ตั้งต่าง ๆ

1. ศาลจังหวัดเบตง ถนนรัตนกิจ หมู่ที่ 1 ตำบลเบตง
2. เรือนจำอำเภอเบตง ถนนประชาอุทิศ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง
3. ตำนศุลกากร เบตง ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง
4. ตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดยะลา ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง
5. กองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนที่ 445 ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 4 ตำบลเบตง
6. ทก.ยว. พตท.43 สน.เบตง ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 4 ตำบลเบตง
7. หน่วยพัฒนาการเคลื่อนที่ 53 ยะลา หมู่ที่ 3 ตำบลยะรม
8. สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เบตง ถนนสโมสร หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง
9. ที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง
10. ชุมสายโทรคัมภ์ เบตง ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง
11. ที่ทำการอัยการประจำศาลจังหวัดเบตง ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง
12. ที่ทำการช่างโทรเลข ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง
13. สำนักงานคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ และผลประโยชน์ของประชาชน ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง
14. ที่ทำการด่านตรวจนิช ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง
15. การประปาเบตง ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง
16. สำนักงานสงเคราะห์การทำสวนยาง เบตง ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 4 ตำบลเบตง
17. ส่วนมาเลเรีย ที่ 1 ถนนรวมวิทย์ หมู่ที่ 4 ตำบลเบตง
18. ตอณาการทาง เบตง ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 4 ตำบลเบตง
19. สำนักงานการไฟฟ้าอำเภอเบตง ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง
20. สถานีตำรวจภูธรอำเภอเบตง ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง

21. ชุดหาข่าวในสนาม ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง
22. สำนักงานการเกษตร ถนนรัตนกิจ หมู่ที่ 1 ตำบลยะรม
23. โรงพยาบาลอำเภอเบตง ถนนรัตนกิจ หมู่ที่ 1 ตำบลเบตง
24. สำนักงานเทศบาลตำบลเบตง ถนนสุขยางค์ หมู่ที่ 6 ตำบลเบตง
25. ที่ทำการขนส่งจังหวัดยะลา สาขาเบตง ถนนภัคคีดำรงค์ หมู่ที่ 1 ตำบลเบตง

3.3 ประชากร

อำเภอเบตงมีประชากรทั้งสิ้น 39,546 คน แยกเป็น เพศชาย 20,859 คน เพศหญิง 18,687 คน และประชากรในแต่ละตำบลเป็นดังนี้ (เดือนมกราคม 2530)

- (1) เทศบาลตำบลเบตง รวม 19,093 คน ชาย 10,040 คน หญิง 9,053 คน
- (2) ตำบลตาเนาะแมเราะ รวม 7,972 คน ชาย 4,160 คน หญิง 3,812 คน
- (3) ตำบลยะรม รวม 4,977 คน ชาย 2,554 คน หญิง 2,423 คน
- (4) ตำบลอัยเยอร์เวง รวม 3,582 คน ชาย 2,104 คน หญิง 1,478 คน
- (5) ตำบลธารน้ำทิพย์ รวม 3,922 คน ชาย 2,001 คน หญิง 1,921 คน

อัตราการเปลี่ยนแปลงของประชากรในปี 2529 โดยเฉลี่ยต่อเดือน ดังนี้

คนเกิด	ในเขตเทศบาลฯ	57 คน	นอกเขตเทศบาลฯ	19 คน
คนตาย	ในเขตเทศบาลฯ	12 คน	นอกเขตเทศบาลฯ	5 คน
คนย้ายเข้า	ในเขตเทศบาลฯ	82 คน	นอกเขตเทศบาลฯ	167 คน
คนย้ายออก	ในเขตเทศบาลฯ	115 คน	นอกเขตเทศบาลฯ	123 คน

4. ด้านเศรษฐกิจ

4.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจ

- (1) การคมนาคม อำเภอเบตงมีการคมนาคมทั้งทางบก และทางน้ำ ดังนี้

ทางบก มีถนนติดต่อกับจังหวัดยะลาเพียงสายเดียว คือทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 410 ความยาว 140 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 2 ชั่วโมง 30 นาที และถนนจากอำเภอถึงด่านพรมแดนระยะทาง 7 กิโลเมตร ส่วนถนนภายในอำเภอเบตงเป็นถนนดินลูกรังสามารถติดต่อได้ทุกหมู่บ้าน และใช้ได้ทุกฤดูกาล ปัจจุบันได้มีการตัดถนนสายวังใหม่ - คอกช้าง

ภาพที่ 16 อาคารที่ว่าการอำเภอเบตง หลังเก่า สร้างมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2473

ภาพที่ 17 อาคารที่ว่าการอำเภอเบตง หลังใหม่ สร้างเสร็จเมื่อปี พ.ศ.2528

ซึ่งสามารถย่นระยะทางจากเบตง - ยะลา ได้ ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ และถนนสายเบตง
 แวง ซึ่งจะสามารถติดต่อกับจังหวัดนราธิวาสได้ จะเริ่มดำเนินการในปีงบประมาณ 2530 นี้
 ทางน้ำ ปัจจุบันนี้อย่างเก็บน้ำเขื่อนบางลางมีบริเวณถึงหมู่บ้านในตำบลอัยเยอร์เวง
 ซึ่งสามารถใช้เรือเดินทางถึงเขื่อนบางลางในเขตอำเภอบันนังสตา

ทางอากาศ เนื่องจากมีสนามบินทหาร ตั้งอยู่ที่ตำบลยะรม และอดีตเคยดำเนินการ
 ในเชิงพาณิชย์มาระยะหนึ่งแล้ว ซึ่งแนวความคิดในเรื่องนี้ยังคงมีอยู่

(2) การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ อำเภอเบตงมีเครื่องมือสื่อสารที่ใช้ใน
 การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนตื่นตัวในการพัฒนาความรู้ ติดต่อสื่อสาร
 และเป็นผู้ทันต่อเหตุการณ์ ดังนี้

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เบตง ระบบ เอ.เอ็ม.

สถานีถ่ายทอดสัญญาณโทรทัศน์ ช่อง 10 หาดใหญ่ นอกจากนี้อำเภอเบตง
 ยังสามารถรับสัญญาณโทรทัศน์ช่อง ช่อง 5 ช่อง 7 กรุงเทพมหานคร และสามารถรับสัญญาณ
 โทรทัศน์ของประเทศมาเลเซียได้ด้วย

โทรศัพท์ ในอำเภอเบตงมีโทรศัพท์ รวม 600 หมายเลข

การไปรษณีย์โทรเลข

วิทยุสื่อสาร ซึ่งใช้ในหน่วยงานต่าง ๆ

(3) การสาธารณูปโภค เนื่องจากอำเภอเบตง อยู่ห่างไกลจากจังหวัด ประกอบ
 กับการคมนาคมยังไม่สะดวก จึงทำให้เสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งสูง และสินค้าบริโภคบางประเภท
 อำเภอเบตงยังไม่สามารถผลิตได้เพียงพอความต้องการ ต้องส่งมาจากที่อื่น ค่าครองชีพของ
 อำเภอเบตงจึงสูงตามไปด้วย

การประปา อำเภอเบตงมีการประปาวิสาหกิจ และประปาหมู่บ้าน

การประปาเบตง ให้บริการได้บริเวณส่วนใหญ่ในเขตเทศบาลตำบลเบตง ซึ่ง
 สามารถผลิตน้ำได้วันละ 38,000 ลูกบาศก์เมตร มีผู้ใช้น้ำ 2,378 ราย

4.2 การประกอบอาชีพ

ประเทศไทยมีลักษณะเศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนรากฐานทางการเกษตรกรรม นับแต่อดีต
 จนถึงปัจจุบันรัฐบาลได้มุ่งมั่นที่จะพัฒนาเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ
 ซึ่งประกอบอาชีพทางการเกษตร ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5 (2525 -
 2529) ได้ให้ความสำคัญในอันที่จะมุ่งพัฒนาภาคการเกษตรในชนบท เพื่อกระจายรายได้ของ

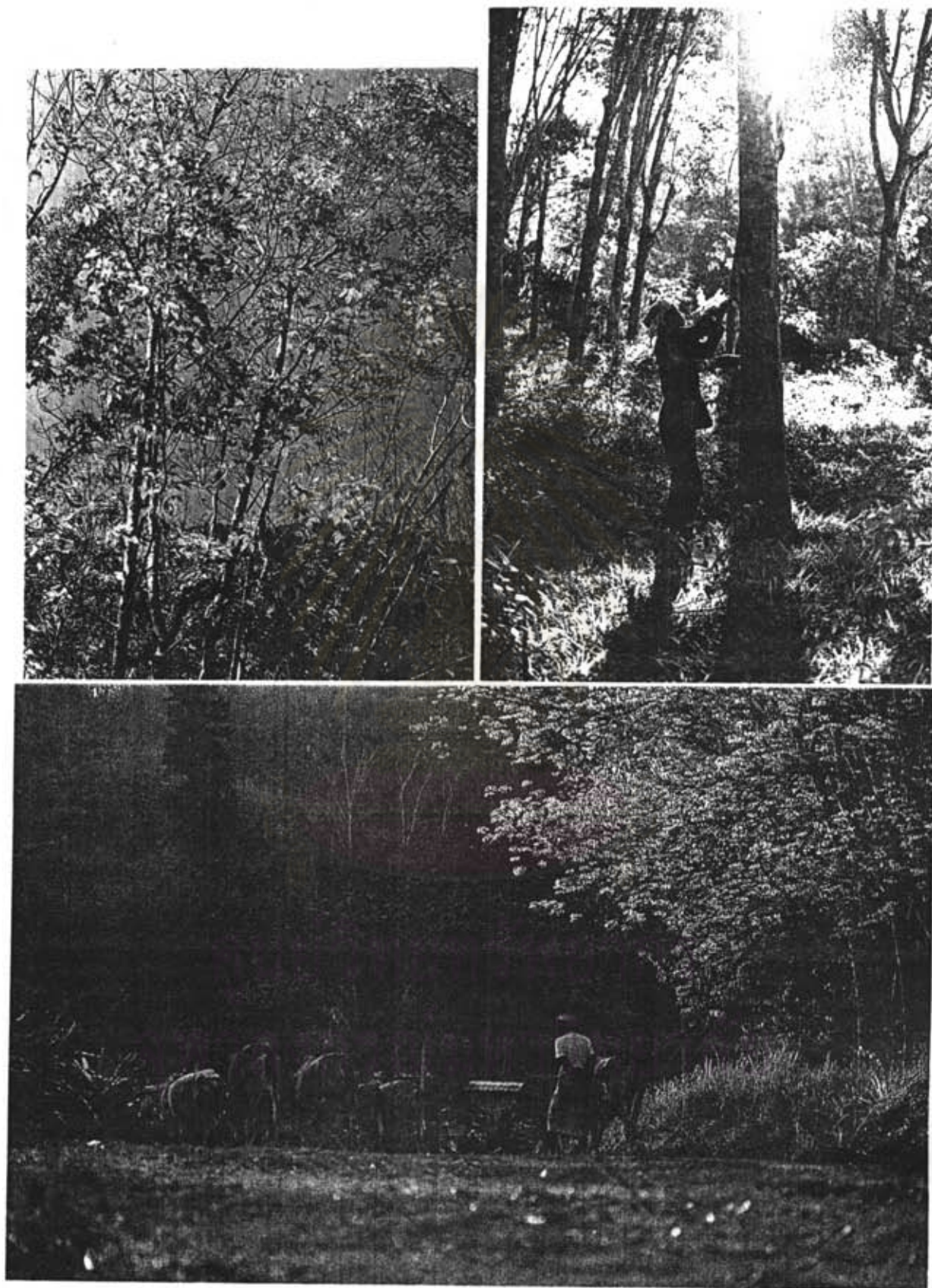
ประชาชนให้เพิ่มขึ้นและทั่วถึงทั้งนี้ ความมั่นคงของชาตินั้นจะต้องตั้งอยู่บนรากฐานแห่งความมั่นคงทางเศรษฐกิจประการหนึ่งด้วย

อำเภอเบตงเป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดยะลา ที่มีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติของภาคใต้ พืชเศรษฐกิจที่สำคัญซึ่งทำรายได้เป็นเงินตราต่างประเทศ ให้แก่ ประเทศไทย จำนวนมาก โดยเฉพาะด้านการเกษตรกรรม นั่นคือ ยางพาราซึ่งภาคใต้ผลิตได้ถึงร้อยละ 95 ของผลผลิตยางพาราทั้งประเทศอันเป็นทรัพยากรหนึ่งที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้รายได้ของประชากรเฉลี่ยต่อหัวของภาคใต้สูงกว่ารายได้เฉลี่ยต่อหัวของภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ยางพารา

ยางพาราเป็นพืชที่ปลูกในภาคใต้อย่างแพร่หลายมาช้านาน จนปัจจุบันเป็นพืชเศรษฐกิจอันดับหนึ่งของภาค กว่าร้อยละ 60 ของพื้นที่ทำการเกษตรของภาคใต้ สาเหตุที่จูงใจให้ประชาชนนิยมปลูกยางพารามากกว่าพืชอื่นก็เพราะสภาพภูมิศาสตร์อำนวย ประกอบกับผลผลิตยางสามารถขายได้ในทุกลักษณะและทุกระดับคุณภาพในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์น้ำมันราคาแพงในปี พ.ศ.2516 ถึง พ.ศ.2522 ความต้องการใช้ยางธรรมชาติแทนยางสังเคราะห์เพิ่มสูงขึ้น ทำให้ราคายางเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก ชาวสวนยางเร่งการผลิตและให้ความสนใจกับการปลูกยางพันธุ์ดีแทนยางพันธุ์พื้นเมืองซึ่งให้ผลผลิตเพียง 50-60 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี เทียบกับยางพันธุ์ดี ซึ่งให้ผลผลิตประมาณ 150-200 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

จากการสำรวจของสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางพาราพบว่า สวนยางที่เสื่อมโทรมและจำเป็นต้องได้รับการปลูกแทนเร่งด่วน จากพื้นที่ปลูกยางพาราทั้งสิ้นประมาณ 733,512 ไร่ ของพื้นที่อำเภอเบตงทั้งสิ้น 969,281 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 80.82 ของพื้นที่ทั้งหมด ข้อมูลจากสำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยางอำเภอเบตง ยังพบว่าได้ส่งเสริมให้ปลูกแทนยางพารา ส่วนสวนยางพาราทั้งหมดสภาพไปแล้วแต่ไม่ได้มีการปลูกแทนยังคงมีถึง 259,331.34 ไร่ ซึ่งทางการตั้งเป้าหมายที่จะปลูกแทนให้ได้ปีละ 19,948.56 ไร่ และจะต้องใช้เวลาถึงปี พ.ศ.2540 เนื้อที่สวนยางพาราเก่าพันธุ์พื้นเมือง ถึงจะหมดจากพื้นที่ไป

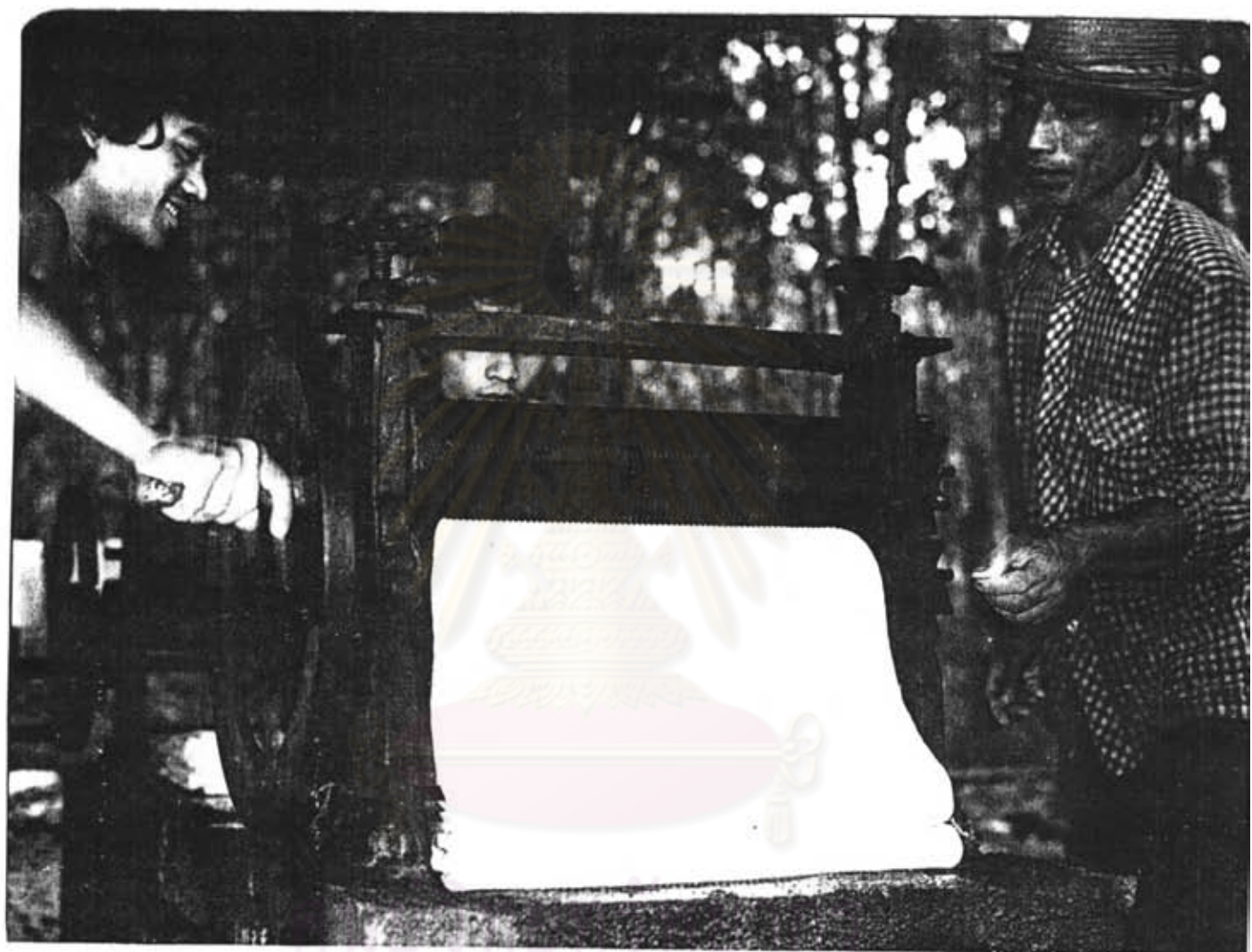

ภาพที่ 18 ยางพารา พืชเศรษฐกิจหลักของอำเภอเบตง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 19 การกรีดยางพาราของชาวสวนยางในอำเภอเบตง

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ภาพที่ 20 การรียางพาราให้เป็นแผ่น

ภาพที่ 21 ยางพาราที่รีดเป็นแผ่น จากนั้นก็นำมาผึ่งแดดให้แห้ง

ภาพที่ 22 ร้านค้ายางในตลาดอำเภอเบตง นำยางแผ่นที่รับซื้อไว้ไปยังโรงงานเพื่อรมควัน

ตารางที่ 1 แสดงยอดน้ำนักยางที่ส่งออกของ อ.เบตง (ก.ก.)

เดือน	น้ำนักยาง/2527	น้ำนักยาง/2528	น้ำนักยาง/2529
มกราคม	1,905,290.65	2,237,979.36	1,800,981.99
กุมภาพันธ์	1,654,985.05	3,371,970.15	719,992.80
มีนาคม	1,974,982.65	937,991.42	529,994.70
เมษายน	1,159,989.65	118,998.81	519,994.80
พฤษภาคม	1,181,989.18	364,996.35	189,988.10
มิถุนายน	1,421,988.98	1,558,984.51	405,996.04
กรกฎาคม	1,314,988.45	1,798,982.10	979,990.20
สิงหาคม	1,553,985.94	488,994.82	1,415,986.04
กันยายน	1,384,987.52	946,990.63	1,167,989.02
ตุลาคม	1,120,989.59	2,485,975.24	1,419,986.68
พฤศจิกายน	896,991.83	854,991.45	3,208,969.01
ธันวาคม	1,204,988.65	1,122,988.77	304,096.93
รวม	16,776,157.56	16,289,843.61	12,664,876.31

ที่มา : สำนักงานกองทุนสงเคราะห์การทำสวนยาง อำเภอเบตง

กล่าวได้ว่าอาชีพทำสวนยางพารา เป็นอาชีพหลักของคนส่วนใหญ่ในอำเภอเบตงเมื่อได้พิจารณาตารางที่ 1 จะเห็นว่าผลผลิตยางรวมปี พ.ศ.2527 ผลิตได้รวม 16,776,157.56 กิโลกรัม ในปี พ.ศ.2528 ผลิตได้ 16,289,843.61 กิโลกรัม และในปี พ.ศ.2529 ผลิตได้ 12,664,896.31 กิโลกรัม แม้จะเห็นว่าน้ำหนักผลผลิตได้ลดลงทุกปี สรุปได้ว่าอาชีพการทำสวนยางยังเป็นอาชีพที่พึ่งสภาพดินฟ้าอากาศ ปีใด ดินฟ้าอากาศเอื้ออำนวย คือ ปีใดฝนตกน้อย ปีนั้นผลผลิตผลรวมก็จะเพิ่ม ปีใดที่ฝนตกมากปีนั้นผลผลิตผลรวมก็จะลด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าการกรีดยางจะกระทำได้ดีสภาพต้นยางพาราต้องแห้งไม่มีความชื้น หรือเปียก นั่นก็คือขึ้นอยู่กับช่วงของฤดูฝนว่ามีระยะยาวนานเพียงใด

อนึ่งจากตารางที่ 1 มีที่น่าสนใจเกี่ยวกับเดือนที่ผลิตยางได้น้อยอย่างเห็นได้ชัด ได้แก่เดือนมีนาคม และเดือนพฤศจิกายน ที่เป็นเช่นนี้สืบเนื่องจากช่วงเดือนมีนาคม เป็นช่วงใบยางผลัดใบและพฤศจิกายนเป็นเดือนที่มรสุมเปลี่ยนทิศทาง หรือการเคลื่อนที่ของสภาพอากาศมีความแปรปรวนสูง ที่เรียกว่าอิทธิพลร่องความกดอากาศต่ำ (monsoon trough) ซึ่งเกิดจากมวลอากาศที่มีน้ำหนัก 2 มวล พัดในทิศทางสวนทางกัน (มวลอากาศมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและมวลอากาศมรสุมตะวันตกเฉียงใต้) เกิดปะทะกันเหนือคาบสมุทรทางภาคใต้ของไทย ลักษณะดังกล่าวจะทำให้เกิดฝนตกในระยะติดต่อกันหลายวัน

ส่วนช่วงเดือนสิงหาคมเป็นช่วงฤดูฝน จึงมีฝนชุกตามปกติ ปริมาณผลผลิตผลยางจะลดลงไปค่อนข้างเห็นได้ชัด

นอกจากสภาพอาชีพที่ต้องพึ่งพาอาศัยดินฟ้าอากาศ ที่มีผลกระทบโดยตรงต่อปริมาณการผลิตแล้ว อาชีพทำสวนยางพารา ยังต้องประสบกับปัญหา ดังนี้คือ

1. ภัยคุกคามที่มีต่อความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สิน จากโจรจันคอมมิวนิสต์มาลายา (จคม.) และขบวนการโจรแบ่งแยกดินแดน (ชก.) เป็นต้น เป็นเหตุให้ประสิทธิภาพการผลิตลดน้อยลงในบางปี

2. ราคาการซื้อขายยางพาราของไทยยังขึ้นอยู่กับตลาดต่างประเทศ ได้แก่ สิงคโปร์ มาเลเซีย ทั้งนี้เป็นเพราะว่าไทยยังไม่มีอำนาจการซื้อขายและนำยางไปแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปได้

3. การนำยางออกจำหน่ายตลาดของชาวสวนยาง ยังต้องผ่านพ่อค้าคนกลางเพียงไม่กี่คน พ่อค้าคนกลางเหล่านี้ มักดราคารายงให้ต่ำ เมื่อชาวสวนยางนำยางเข้าถึงตลาดแล้วก็จำเป็นต้องขายไป แม้ราคาจะต่ำตามที่พ่อค้าคนกลางต้องการ

4. ความไม่กระตือรือร้นในการประกอบอาชีพของชาวไทยมุสลิมที่นับถือศาสนาอิสลาม มีผลทำให้ผลผลิตไม่ดีเท่าที่ควร

5. สภาพต้นยางของชาวสวนบางคนเริ่มมีอายุมาก ประสิทธิภาพการให้น้ำยางจะลดลงเรื่อย ๆ ทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำ คือผลิตได้ประมาณ 50-60 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี

6. ค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในรูปของวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ทำให้ขวัญ กำลังใจของชาวสวนลดลง

7. ประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ เนื่องจากชาวสวนบางส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรมัยย่อยขาดทุนทรัพย์ ขาดความรู้ความสามารถให้ด้านเทคโนโลยี ทำให้ยางขาดมาตรฐานการตลาด

8. พระราชบัญญัติยาง พ.ศ.2481 ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบันกล่าวได้ว่า ล้าหลังเกินไปน่าจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขใหม่ ให้สอดคล้องกับภาวะการณปัจจุบัน

ตารางที่ 2 มูลค่าผลผลิตการเกษตรบางชนิดของจังหวัดยะลา ปี 2528/2529

ผลผลิต	อ. เมือง	อ. ยะหา	อ. รามัน	อ. บันนังสตา	อ. ธารโต	อ. เบตง
ยาง	157.48	171.21	149.11	103.88	36.98	460.83
ข้าว	41.70	11.10	37.80	2.60	0.10	2.20
มะพร้าว	8.80	0.70	10.10	0.80	11.00	0.10
ผลไม้อื่น ๆ	45.14	5.65	61.58	30.36	8.56	2.21
รวม	253.12	188.66	258.59	137.74	66.64	465.34

ที่มา : เอกสารสรุปการเกษตร จังหวัดยะลา, หน้า 12. (หน่วย/ล้านบาท)

จากตารางข้างบนนี้ จะเห็นว่าอำเภอเบตงเป็นอำเภอที่ผลิตยางได้มากที่สุดของจังหวัดยะลา มีมูลค่าถึง 460.83 ล้านบาทต่อปี (2528/2529) ในขณะที่อำเภออื่น ๆ เช่น อ.เมือง และ อ.ธารโต มูลค่าผลิตได้เพียง 157.48 ล้านบาท และ 36.98 ล้านบาท ตามลำดับ

การทำนา

สภาพภูมิศาสตร์อำเภอเบตง ไม่เอื้ออำนวยต่อการยึดอาชีพการทำนาเป็นอาชีพหลักซึ่งไม่แตกต่างกับบริเวณอื่น ๆ ของภาคใต้ ผลผลิตข้าวไม่มีความสำคัญในแง่เศรษฐกิจ อีกทั้งเป็นข้าวคุณภาพต่ำ และผลผลิตได้น้อย ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์พื้นเมือง การส่งเสริมอาชีพยังน้อยด้วยเหตุนี้ การบริโภคข้าวภายในท้องที่จึงไม่เพียงพอต้องซื้อข้าวจากแหล่งผลิตอื่นเพื่อบริโภคปริมาณปีละหลายพันตัน

จากตารางที่ 2 มูลค่าข้าวที่ผลิตได้ในแต่ละปี มีเพียง 2.20 ล้านบาท ซึ่งน้อยกว่าอำเภออื่น ๆ ยกเว้น อ.ธารโต ที่มูลค่าผลิตได้น้อยที่สุด ผู้ที่มีอาชีพทำนาส่วนใหญ่ถือเป็นอาชีพรองจากการทำสวนยาง ประกอบกับที่มีนาอยู่แล้ว จึงมักจะทำกันในชั้นพอมีพอกินในครอบครัว นาที่ทำกันจะเป็นการทำนาปี ไม่มีการทำนาครั้งที่ 2 หลังจากเก็บเกี่ยวจากนาปีแล้ว

ตารางที่ 3 ผลผลิตและมูลค่าข้าว อ.เบตง 2528/2529

ตำบล	เนื้อที่ถือครอง/ไร่	นาปี/ไร่	นาครั้งที่ 2/ไร่	ผลผลิตรวม/บาท
เบตง	326	326	-	163,000
ยะรม	414	330	-	165,000
ธารน้ำทิพย์	460	344	-	172,000
ตานะแม่เราะ	-	-	-	-
อัยเยอร์เวง	-	-	-	-
รวม	1,200	1,000	-	500,000

ที่มา : สำนักงานเกษตร อ.เบตง

ตำบลที่มีการพัฒนา คือ ต.เบตง 326 ไร่ ต.ยะรม 330 ไร่ และ ต.ธารน้ำทิพย์ 344 ไร่ รวมมูลค่าการผลิตทั้งปีเพียง 500,000 บาท จากจำนวนที่นา 1,000 ไร่ หรือร้อยละ 77 จากจำนวนเนื้อที่นาถือครองทั้งสิ้น 1,200 ไร่ จะเห็นว่ายังมีเนื้อที่นาถูกปล่อยให้ว่างเปล่าถึง 200 ไร่ ที่ไม่ได้ทำประโยชน์เลย

ไม้ผล

การทำสวนผลไม้มีอยู่กว้างขวางทั่วไปทั้งภาคใต้ และยังเป็นอาชีพหนึ่งที่ทำรายได้ให้กับเกษตรกรได้ไม่น้อยทีเดียว ทั้งนี้เพราะสภาพภูมิอากาศของภาคใต้ อำนวยต่อการปลูกไม้ผลหลายชนิด โดยพื้นที่แต่ละแห่งจะมีความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชแตกต่างกันไปอย่างไรก็ตาม การปลูกไม้ผลโดยทั่วไปยังไม่มีการลงทุนอย่างเป็นล่ำเป็นสัน ส่วนใหญ่ทำกันภายในที่ดินละแวกบ้านเพื่อพอมีรับประทานภายในครอบครัว ส่วนที่ทำกันในเชิงการค้านี้ยังมีน้อยเพราะชาวสวนยังขาดความรู้ในการลงทุน ยังคงใช้เทคนิคที่ล้าสมัย มักจะประสบเรื่องการลงทุนการบำรุงรักษาการคัดเลือกพันธุ์การป้องกันโรค ไม้ที่ อ. เบตง ปลูกมากได้แก่ เงาะ ทุเรียน มังคุด ส่วนใหญ่เป็นพันธุ์ที่คัดเลือกจากพันธุ์พื้นเมืองที่ให้ผลผลิตสูง โดยไม่ได้มีการปรับปรุงพันธุ์เพื่อให้ได้ผลผลิตและคุณภาพที่ดีขึ้นแต่อย่างใด ที่ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงเป็นพันธุ์ใหม่ยังไม่แพร่หลายนัก ถึงกระนั้นก็ตาม เนื้อที่ปลูกไม้ผลใน อ. เบตงมีถึง 9,357 ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 9.83 ของพื้นที่เกษตรทั้งหมด

อุตสาหกรรม

อุตสาหกรรมการผลิต ในท้องที่ อ. เบตง การลงทุนประกอบอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมที่อาศัยวัตถุดิบภายในท้องที่เป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากผลผลิตภาคเกษตรนั้น คือ ยางพารา มีทั้งโรงงานรมควัน ยางพารา และโรงงานแปรรูปไม้ยางพารา เพราะลักษณะการลงทุน กำลังการผลิตไม่มาก ใช้แรงงานน้อย จัดเป็นอุตสาหกรรมขนาดเบา

โรงงานยางแผ่นรมควัน เป็นประเภทอุตสาหกรรมหลักของ อ. เบตง ซึ่งต้องใช้ทุนมากกว่าประเภทอื่น ๆ บิหนึ่ง ๆ อำเภอเบตงสามารถส่งยางแผ่นรมควันออกนอกราชอาณาจักรทางด่านศุลกากรเบตงถึง 342,781.3 ตัน ซึ่งเป็นมูลค่าส่งออกที่ทำรายได้ เข้าประเทศเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ก็มีโรงงานแปรรูปไม้ และทำลังไม้ ส่งประกอบต่างจังหวัดอีกช่วงหนึ่ง ส่วนโรงงานชนิดอื่น ๆ โดยมากจะผลิตเพื่อสนองความต้องการของตลาดภายใน อ. เบตง เท่านั้น

4.3 การท่องเที่ยว

ตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2526 อนุมัติให้จังหวัดยะลา เป็นเมืองท่องเที่ยว และปี 2530 รัฐบาลได้กำหนดให้เป็นปีท่องเที่ยว อำเภอเบตงได้ดำเนินการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ และในภาคเอกชนได้ก่อตั้งชมรมธุรกิจท่องเที่ยวอำเภอเบตง ซึ่งมีส่วนส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว

อำเภอเบตงมีลักษณะเด่น และแปลกอยู่หลายประการที่จะสามารถชักจูงนักท่องเที่ยวไม่ว่าชาวไทยและชาวต่างประเทศ ขณะนี้ได้มีการร่วมมือกันทั้งภาคเอกชนและภาครัฐบาลในการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยว

สถานที่ท่องเที่ยวในอำเภอเบตง

- (1) บ่อน้ำร้อน ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 ตำบลตานะแม่เราะ ระยะทางจากอำเภอประมาณ 12 กิโลเมตร ซึ่งน้ำในบ่อมีความร้อนสูงถึง 81 องศา มีอาณาบริเวณประมาณ 3 ไร่ ปัจจุบันได้มีการพัฒนาบ่อน้ำร้อนโดยร่วมกับภาคเอกชน ในการจัดสร้างห้องอาบน้ำร้อน ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ
- (2) น้ำตกอินทสรณ์ ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 2 ตำบลตานะแม่เราะ ระยะทางจากอำเภอประมาณ 15 กิโลเมตร โดยใช้เส้นทางบ่อน้ำร้อน ซึ่งอยู่เลยบ่อน้ำร้อนไปประมาณ 3 กิโลเมตร
- (3) เส้นทางที่สวยงาม จากจังหวัดยะลาที่จะมาเบตง ซึ่งตัดผ่านชอกเขาอันสลับ ซับซ้อน และท่ามกลางความคดเคี้ยวจะมีทัศนียภาพที่สวยงามทั้งป่าเขาและทะเลสาบ
- (4) สวนสาธารณะเทศบาลตำบลเบตง ตั้งอยู่บนเขาใจกลางเมืองเบตง
- (5) ตู้ไปรษณีย์สูงที่สุดในโลก ซึ่งตั้งส่ง่าอยู่มุมหนึ่งของสี่แยกถนนานีกาใจกลางเมืองเบตง
- (6) ทัศนียภาพในยามค่ำคืน ที่มีนางแอ่นนับแสนตัวเกาะอยู่บนสายไฟฟ้ารอบตัวเมือง อ.เบตง

นอกจากนี้อำเภอเบตงยังมีสถานที่ที่น่าสนใจอีกหลายแห่ง เช่น บริเวณพรหมแดนไทยมาเลเซีย ใต้สุดแดนสยาม ศาลเจ้าพ่อโต๊ะนิ สะพานแขวนข้ามแม่น้ำปัตตานีที่ตำบลอัยเยอร์เวง และมีผู้ขนานนามเมืองเบตงว่า "เมืองในหมอก" ซึ่งมีลักษณะคล้ายสวิสเซอร์แลนด์

สถานที่บริการและสิ่งอำนวยความสะดวก

โรงแรม อำเภอเบตงมีโรงแรมใหญ่เล็ก 23 โรง มีห้องพัก 1,000 ห้อง
ร้านอาหาร มีร้านอาหารไทย 7 แห่ง ร้านอาหารจีน 15 แห่ง และร้านอาหารอิสลาม 8 แห่ง

ห้องอาหาร มี 3 แห่ง อยู่ในโรงแรม

การคมนาคม การเดินทางติดต่อกับจังหวัดยะลา มีทั้งรถประจำทาง และรถแท็กซี่ นอกจากนี้อำเภอเบตงยังมีรายการอาหารที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ เช่น ไก่เบตง ปลาจีน และกบภูเขา เป็นต้น

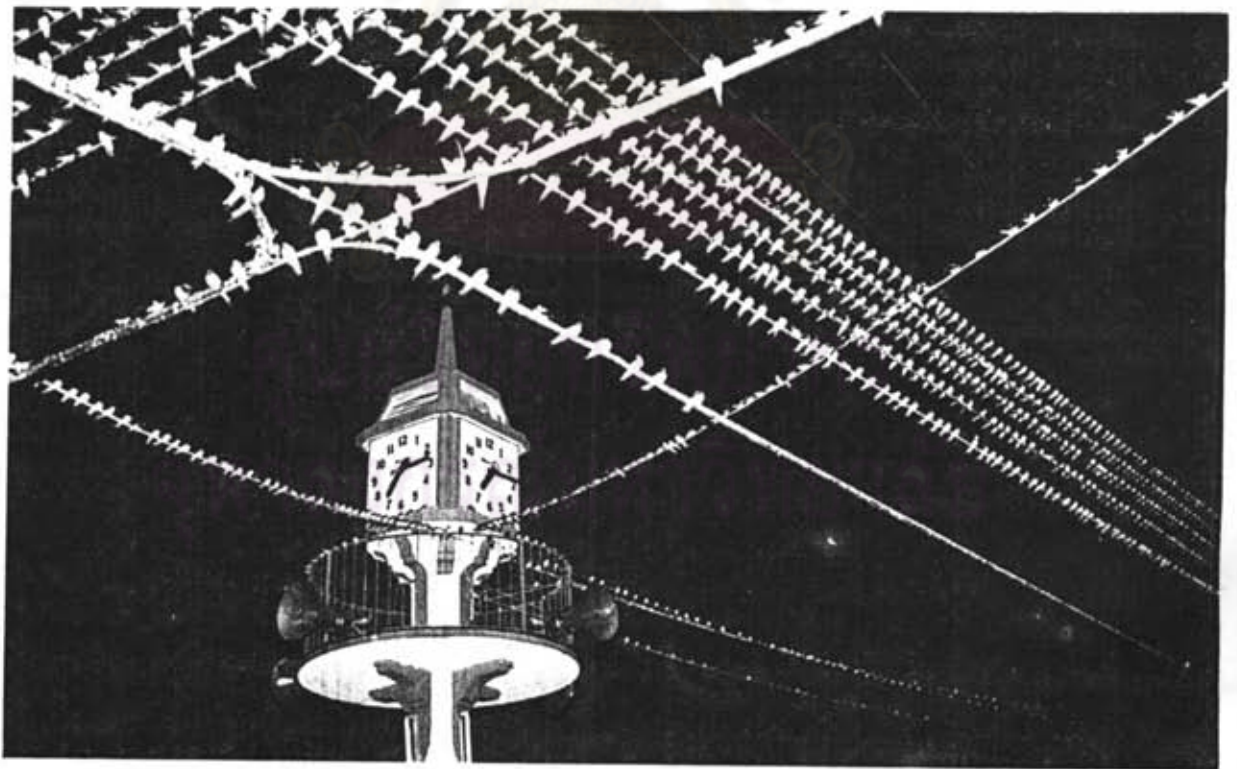

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 23 ตึกไปรษณีย์ สูงใหญ่ที่สุดในโลก สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2467 ตั้งอยู่สี่แยกกลาง
ใจเมืองอำเภอบางปะอิน

ภาพที่ 24 เส้นทางถนนจากอำเภอเบตงไปจังหวัดยะลา ระยะทาง 140 กิโลเมตร
เป็นเส้นทางที่คดเคี้ยวไปตามไหล่เขา 600 กว่าโค้ง

ภาพที่ 25 นกนางแอ่นนับแสนตัว สัญลักษณ์ของชาวเบตง

ประเพณี และงานเทศกาล

อำเภอเบตงมีประชากรหลายเชื้อชาติ ศาสนา จึงทำให้มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกัน เป็นเฉพาะของแต่ละกลุ่มชน เช่น ประเพณีของชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม ประเพณีของชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ และประเพณีของชาวไทยเชื้อสายจีน นอกจากนี้ยังมีงานประจำปีต่าง ๆ เช่น งานสมโภชน์ศาลโต๊ะนิ ประมาณปลายเดือนธันวาคมของทุกปี เป็นต้น

สถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

มีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองยะลา อำเภอเบตง ซึ่งนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ส่วนใหญ่เป็นชาวมลายูเซีย ชาวสิงคโปร์ และอื่น ๆ ในรอบ 5 ปีที่ผ่านมาจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีจำนวนลดลง ซึ่งปี 2529 เฉลี่ยเดือนละ 1,238 คน นับว่าน้อยที่สุดในรอบ 5 ปี ทั้งนี้อาจมาจากหลายสาเหตุด้วยกัน อย่างไรก็ตามจากการดำเนินการของภาครัฐบาล และภาคเอกชน ในการส่งเสริมกิจการท่องเที่ยว คาดว่าปี 2530 จะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

สถิตินักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ในรอบ 5 ปี ดังนี้

	ปี 2525	ปี 2526	ปี 2527	ปี 2528	ปี 2529
จำนวนนักท่องเที่ยว	32,304	35,179	25,937	15,261	13,614
เฉลี่ยต่อเดือน	2,692	2,932	2,161	1,277	1,238
จำนวนยานพาหนะ	11,254	13,359	2,946	3,520	3,594
เฉลี่ยต่อเดือน	938	1,113	246	293	326

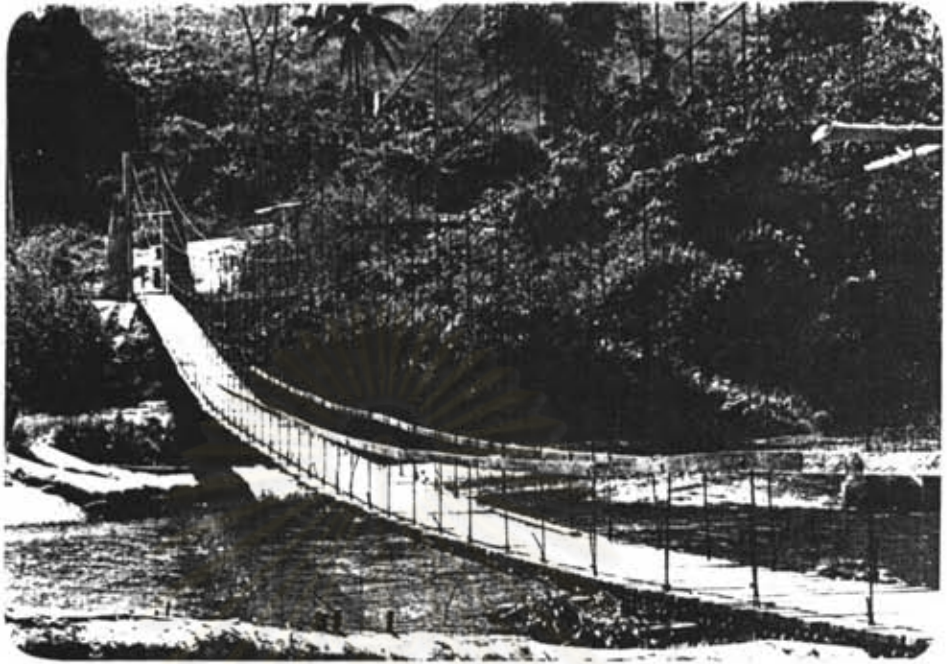
4.4 การจัดเก็บภาษี

ก. ภาษีที่สรรพากรจัดเก็บ ปี 2528-2529 (หน่วย : บาท)

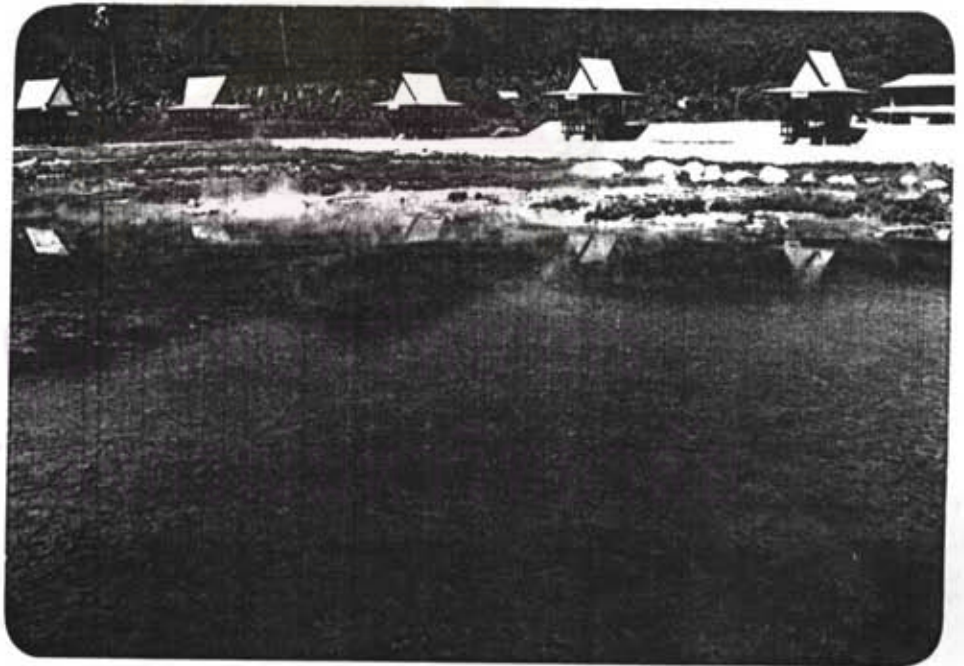
ประเภทของภาษี	ปี 2528	ปี 2529
1. เงินได้บุคคลธรรมดา	10,147,302	10,393,011
2. เงินได้นิติบุคคล	975,921	1,213,839
3. การค้า	4,690,751	4,233,517
4. อากรแสตมป์	533,395	708,266
5. อากรมหรสพ	108,174	-

ภาพที่ 26 น้ำตกอินทสรณ์ ห่างจากตัวเมืองอำเภอเบตง 15 กิโลเมตร

ภาพที่ 27 สะพานแขวนข้ามแม่น้ำปัตตานีที่ตำบลยี่เฮอร์เวง

ภาพที่ 28 บ่อน้ำร้อน ตั้งอยู่ในตำบลตานะแมเราะ

ภาพที่ 29 คนไทยมุสลิมในอำเภอเบตงกับนกเขา

ภาพที่ 30 คนไทยเชื้อสายจีนในอำเภอเบตงกับพิธีแห่เจ้า

6. การเดินทาง	468,500	233,500
7. อื่น ๆ	610,425	1,884,265
รวม	17,544,469	18,656,400

ข. รายได้ที่สรรพสามิตจัดเก็บ ในช่วงปี 2528-2529

สรรพสามิตอำเภอเบตงมีรายได้จากค่าธรรมเนียมใบอนุญาต และค่าปรับ ดังนี้
ปี 2528 จัดเก็บได้ 25,374 บาท ปี 2529 จัดเก็บได้ 25,848 บาท

ค. การคลังส่วนท้องถิ่น

	ปี 2528	ปี 2529
องค์การบริหารส่วนจังหวัด (ส่วนอำเภอเบตง)	1,052,206	1,232,843
เทศบาลตำบลเบตง	34,016,688	27,301,379

5. ด้านสังคมและการศึกษา

5.1 สภาพสังคม อำเภอเบตงประกอบด้วยกลุ่มชนใหญ่ ๆ 2 กลุ่ม คือ ชาวไทยมุสลิม ที่นับถือศาสนาอิสลาม และชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งมีประมาณ ร้อยละ 45 และ 43 ตามลำดับ นอกจากนี้เป็นชาวไทยพุทธ และอื่น ๆ ประมาณร้อยละ 12 ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ในอำเภอเบตง อ่านและเขียนภาษาไทยไม่ได้ โดยแต่ละกลุ่มต่างก็มีภาษาพูดเป็นของตนเอง ไม่นิยมใช้ภาษาไทย คือ ชาวไทยมุสลิมจะใช้ภาษามลายูท้องถิ่น (ภาษายาวี) และชาวไทยเชื้อสายจีนจะใช้ภาษาจีนท้องถิ่นของแต่ละกลุ่ม เช่น จีนกวางตุ้ง จีนกวางไส จีนแคะ จีนไหหลำ จีนแต้จิ๋ว และจีนฮกเกี้ยน ในชีวิตประจำวัน สังคมประชากรอำเภอเบตง จึงเป็นสังคมแบบลักษณะสังคมพหุ (plural society)

5.2 การศึกษา การศึกษาของอำเภอเบตงยังไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร แม้ทางราชการ จะได้ให้การส่งเสริมในด้านนี้อย่างกว้างขวาง เช่น การใช้สิทธิพิเศษแก่นักเรียนชาวไทยมุสลิม ระบบการศึกษาผู้ใหญ่ เป็นต้น การจัดการศึกษาในอำเภอเบตง มีดังนี้

(1) ระดับมัธยมศึกษา

มีโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 2 โรงเรียน

(2) ระดับประถมศึกษา

มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จำนวน 19 โรงเรียน

มีโรงเรียนในสังกัดเทศบาลตำบลเบตง จำนวน 6 โรงเรียน

มีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 4 โรงเรียน

มีโรงเรียนในสังกัดตำรวจตระเวนชายแดน จำนวน 2 โรงเรียน

มีครูทั้งสิ้น 528 คน นักเรียน 9,129 คน ห้องเรียน 353 ห้อง อัตราส่วนห้องเรียนต่อนักเรียน เท่ากับ 1 ต่อ 26 และอัตราส่วน ครูต่อนักเรียน เท่ากับ 1 ต่อ 17 นอกจากนี้มีห้องสมุดประชาชนเทศบาลตำบลเบตง 1 แห่ง ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 14 แห่ง

5.3 การศาสนาและขนบธรรมเนียมประเพณี ประชาชนในอำเภอเบตงนับถือศาสนาอิสลาม และเป็นชาวไทยเชื้อสายจีน เป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นศาสนาอิสลามจึงเป็นปัจจัยสังคมที่สำคัญประการหนึ่งในการกำหนด รูปแบบ และวิถีชีวิตของประชาชน ทั้งทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณี และในอีกส่วนหนึ่งของชาวไทยเชื้อสายจีนก็มีสังคมขนบธรรมเนียมประเพณีที่เป็นเฉพาะ จึงเป็นปัจจัยอีกประการหนึ่งในการกำหนดวิถีชีวิต ทัศนคติ ค่านิยม ความเชื่อ และนอกจากนี้ยังมีชาวไทยพุทธ และอื่น ๆ ที่มีขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกัน ทำให้อำเภอเบตงมีกลุ่มคนที่แตกต่างกันทั้งศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี อยู่รวมในที่เดียวกัน

ประเพณีที่สำคัญต่าง ๆ ชาวไทยมุสลิมจะมีประเพณีต่าง ๆ ตามหลักศาสนาอิสลาม เช่น พิธีถือศีลอด วันอารีรายอ วันรายออัยัย วันเมอลิด ประเพณีแกบูลิยะ ประเพณีเข้าสู่สูต เป็นต้น ส่วนชาวไทยเชื้อสายจีน ก็มีพิธีกรรมต่าง ๆ เป็นเฉพาะ เช่น ประเพณีแห่เจ้า ประเพณีไหว้พระจันทร์ วันตรุษ วันสาทรู ประเพณีปลงศพ และชาวไทยพุทธก็มีประเพณีเหมือนอย่างชาวไทยพุทธทั่ว ๆ ไป

อำเภอเบตงมีสถานประกอบศาสนากิจต่าง ๆ ดังนี้ วัดพุทธ 4 แห่ง สำนักสงฆ์ 1 แห่ง มัสยิด 14 แห่ง สุเหร่า 20 แห่ง โบสถ์คริสต์ 1 แห่ง และมีศาลเจ้าหรือวัดจีนอีกหลายแห่ง

5.4 การสาธารณสุข อำเภอเบตงมีหน่วยงานที่รับผิดชอบทางด้านสาธารณสุข ดังนี้

สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 1 แห่ง สถานีอนามัย 10 แห่ง

โรงพยาบาลเบตง ขนาด 160 เตียง 1 แห่ง สังกัดส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย

แผนกสาธารณสุขเทศบาลตำบลเบตง

โรคที่พบมากในอำเภอเบตง ได้แก่ โรคมาเลเรีย ปี 2529 มี 1,031 ราย โรคไข้หวัดใหญ่ ปี 2529 มี 863 ราย และโรคอุจจาระร่วง ปี 2529 มี 600 ราย

5.5 การรักษาความปลอดภัย อำเภอเบตงมีสถานีตำรวจภูธรอำเภอ 1 แห่ง และสถานีตำรวจภูธรตำบลอีก 2 แห่ง ที่ตำบลยะรม และตำบลอัยเยอร์เวง นอกจากนี้ยังมีกองร้อยตำรวจตระเวนชายแดนและทหารในพื้นที่อีกจำนวนหนึ่ง

สถิติคดีอาญาของสถานีตำรวจภูธรอำเภอเบตง ในช่วงปี 2528-2529

	ปี 2528	ปี 2529
คดีอาญาธรรมดา	275	173
คดีอุกฉกรรจ์	10	7
รวม	285	180

6. ด้านการเมือง และความมั่นคง

6.1 การเข้าร่วมทางการเมือง ประชาชนอำเภอเบตงเข้าร่วมทางการเมือง ดังนี้
การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

	ปี 2528	ปี 2529
จำนวนราษฎร	37,055	39,057
ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง	17,823	17,523
ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้ง	8,719	12,615
มีบัตรเสีย	577	614
ร้อยละของผู้ใช้สิทธิ	48.91	71.97

เนื่องจากพื้นที่อำเภอเบตงมีสภาพเป็นภูเขาที่ราบสูงและชาวบ้านอยู่กระจัดกระจาย อีกทั้งการคมนาคมไม่สะดวกทำให้ผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งน้อย อย่างไรก็ตามการเลือกตั้ง ปี 2529 มีสถิติเพิ่มสูงขึ้น นับได้ว่าประชาชนเริ่มเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

การเลือกตั้ง ปี 2529 มีพรรคการเมืองส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 9 พรรค ผู้สมัครฯ รวม 18 คน

การเลือกตั้งสมาชิกสภาจังหวัด

อำเภอเบตงมีสมาชิกสภาจังหวัดได้ 3 คน เมื่อครั้งเลือกตั้งทั่วไป ปี 2528 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 17,832 คน มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 9,689 คน คิดเป็นร้อยละ 54.33 และในครั้งเลือก

ตั้งแทนตำแหน่งที่ว่าง ปี 2529 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 18,370 คน ใช้สิทธิเลือกตั้ง 8,077 คน คิดเป็นร้อยละ 43.97

การเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล

เทศบาลตำบลเบตงมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาล ในปี 2528 ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 9,722 คน ใช้สิทธิเลือกตั้ง 5,649 คน คิดเป็นร้อยละ 58.11

6.2 แนวโน้มนโยบายและอิทธิพลทางการเมือง อิทธิพลของพรรคการเมืองที่มีต่อประชาชนในอำเภอเบตงมีน้อย พฤติกรรมทางการเมืองจึงออกมาในรูปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้สมัครฯ ที่นับถือศาสนาเดียวกัน โดยที่ผู้สมัครฯ มีอิทธิพลต่อการใช้สิทธิเลือกตั้ง ซึ่งสามารถกระตุ้นโน้มน้าวให้ประชาชนใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือเข้าร่วมขบวนการทางการเมือง และจากการที่ประชาชนยังไม่เห็นประโยชน์จากการเลือกตั้งจึงทำให้ไม่สนใจทางการเมือง ปัจจุบันมีการชี้แจง ประชาสัมพันธ์ ตลอดจนการสร้างความสำเร็จ ทำให้ประชาชนมีแนวโน้มเข้าร่วมทางการเมืองสูงขึ้น

6.3 ความมั่นคง สถานการณ์ในอำเภอเบตง มีกลุ่มก่อการร้าย ดังนี้

(1) ขบวนการโจรคอมมิวนิสต์มาลาया (จคม.) ประวัติความเป็นมาเกิดจากชาวจีนกลุ่มหนึ่งในประเทศมาเลเซียสมัยอังกฤษปกครอง เห็นว่าอังกฤษกดขี่ชาวมลายูจึงตั้งขบวนการต่อสู้เพื่อให้ได้รับเอกราชจากอังกฤษ เมื่อครั้งสงครามโลกครั้งที่ 2 อังกฤษได้มอบให้ขบวนการนี้เข้าต่อสู้กับกองทัพญี่ปุ่น เมื่อสงครามสงบฝ่ายอังกฤษเห็นว่าขบวนการนี้มีนโยบายขัดต่อการปกครองของตน จึงทำการปราบปรามอย่างรุนแรง จคม. จึงหลบหนีเข้ามาบริเวณพรมแดนไทย-มาเลเซีย จคม. ใน อ.เบตง คือ จคม. กรม 12 หรือ กลุ่มโจรที่เรียกตนเองว่า "กองทัพปลดแอกประชาชาติมาลาया" ซึ่งได้มีอิทธิพลใน อ.เบตงตลอดมาจนถึงปัจจุบัน นับเป็นเวลา (เกือบ) 40 ปีมีการเรียกเก็บเงินค่าคุ้มครองหรือค่าภาษีเถื่อน เสบียงอาหาร ตลอดจนบังคับให้ต้องส่งบุตรหลานเข้าเป็นสมาชิก หรือกองกำลังติดอาวุธ บังคับให้ต้องจ่ายยอมให้การสนับสนุนในรูปแบบต่าง ๆ เรียกประชุมอบรม หรือฝึกอาวุธเป็นครั้งคราว พฤติกรรม ดังกล่าวครอบคลุมไปทั่วพื้นที่ ถึงประมาณปี 2513 จคม.กรม 12 ในพื้นที่ อ.เบตง เริ่มแตกแยกเป็นกลุ่ม 2 กลุ่ม และแบ่งออกเป็น 2 เขต คือ เขต 1 พรรคคอมมิวนิสต์มาลาया (ฝ่ายปฏิวัติ) และเขต 2 พรรคคอมมิวนิสต์มาลาया (มาร์ก - เลนิน) หรือกองทัพปลดแอกประชาชาติมาเลเซีย จากการปราบปรามอย่างจริงจังและต่อเนื่องของทางราชการ ทำให้สามารถยึดค่ายของ จคม.ได้หลายค่าย และจากการรุกรานทางทหารนี้ทำให้สมาชิก จคม. เข้ามอบตัวกับทางราชการจำนวนหนึ่ง คือใน

วันที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2530 จคม. เขต 2 ภายใต้การนำของ "จางจงหมิง" ได้ออกมารายงานตัวเพื่อร่วมพัฒนาชาติไทย โดยมีกำลังพล 542 คน พร้อมอาวุธยุทโธปกรณ์มากมายยังคงเหลือ จคม. เขต 1 ซึ่งยังคงปฏิบัติการอยู่ และทางการก็ดำเนินการปราบปรามกวาดล้างอยู่ตลอดเวลาเช่นเดียวกัน

(2) กลุ่มขบวนการก่อการร้าย (ชก.) มีประวัติความเป็นมาดังนี้ เมื่อปี 2453 พระยาปัตตานีได้ยุบให้ประชาชนเกลียดชังรัฐบาลไทย โดยกล่าวหาว่าเมืองปัตตานีเป็นของคนมาลายู แต่ถูกรัฐบาลไทยยึดครอง จนกระทั่งปี 2490 จึงมีการตั้งขบวนการนี้ขึ้นโดยใช้ชื่อว่า แนวร่วมปลดแอกแห่งชาติปัตตานี และปัจจุบันแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือ ขบวนการโจรก่อการร้าย บี.อาร์.เอ็น. และขบวนการโจรก่อการร้ายฟูโล จากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในการปราบปรามที่จริงจัง และต่อเนืองทำให้สมาชิกกลุ่ม ชก. เข้ามอบตัวต่อทางราชการจำนวนหนึ่ง ในรอบปี 2529 มีการเคลื่อนไหวของกลุ่ม ชก. ในเขตอำเภอเบตงน้อยมาก

7. สภาพปัญหาและการพัฒนา

7.1 สภาพปัญหา

ก. ด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากอำเภอเบตงมีขบวนการกลุ่มโจรก่อการร้ายในรูปแบบต่าง ๆ มีผลคุกคามต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ทำให้ประชาชนไม่สามารถประกอบอาชีพได้อย่างเต็มความสามารถ

ภูมิประเทศอำเภอเบตงมีสภาพเหมาะแก่การปลูกยางพาราและทำสวนผลไม้ และโดยที่ชาวไทยมุสลิมถือเอาชีวิตแบบง่าย ๆ ไม่กระตือรือร้นต่อชีวิตในอนาคตทำให้การประกอบอาชีพไม่เต็มที่ ผลผลิตจึงได้ไม่ดี และนอกจากนี้ยังมีบุคคลต่างท้องถิ่นที่เข้ามาทำงานในอำเภอเบตงมากซึ่งไม่สามารถมีอาชีพที่มั่นคงได้ การประกอบอาชีพจึงไม่เต็มความสามารถ

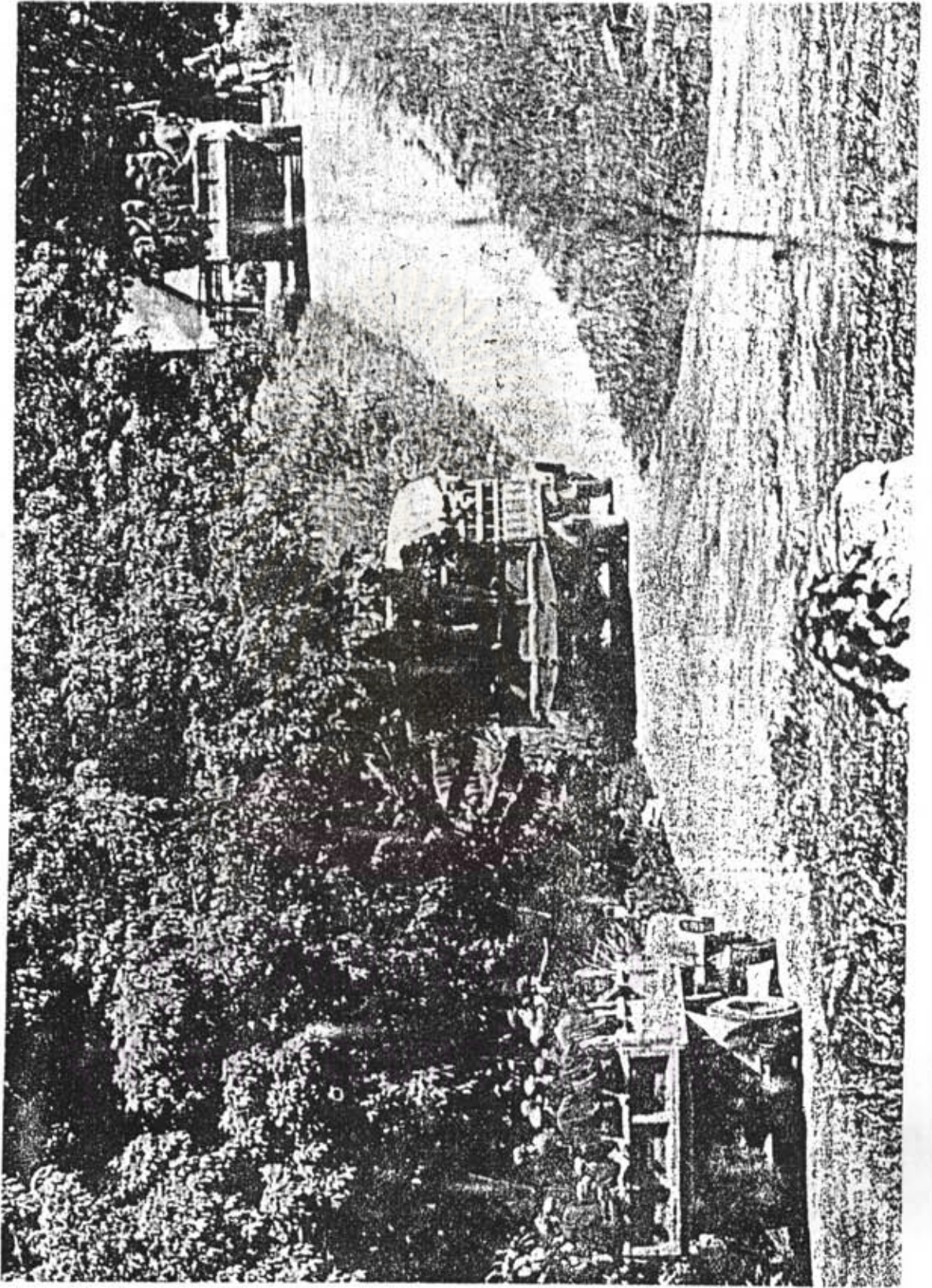
ปัญหาเกี่ยวกับการทำสวนยางพาราในอำเภอเบตงมีพื้นที่ทำสวนยางพาราเกือบ 4 แสนไร่ แต่มียางพันธุ์พื้นเมืองอยู่ 2 แสนกว่าไร่ ซึ่งให้ผลผลิตต่ำ นอกจากนี้เกษตรกรยังขาดเทคนิควิธีการผลิตแผนใหม่ คุณภาพยางพาราจึงยังไม่ได้มาตรฐาน

ปัญหาจากพ่อค้าคนกลางที่ไม่กล้าลงทุนในกิจการค้า เนื่องจากเกรงกลัวอิทธิพลของกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ

ปัญหาเกี่ยวกับการคมนาคมไม่สะดวก มีเส้นทางติดต่อกับจังหวัดยะลาได้เพียงเส้นทางเดียว สภาพถนนติดต่อภายในหมู่บ้านไม่สะดวกภูมิประเทศเป็นภูเขาไม่เอื้ออำนวยต่อการ

ภาพที่ 31 โจรจินคอมมิวนิสต์มาลาया (จคม.) ในอำเภอเบตง ไล่ชุดสีเขียว หมวก
มีรูปดาวแดงติดอยู่

ภาพที่ 32 การมอบตัวเข้าร่วมพัฒนาชาติไทยของ จคม. ในอำเภอเบตง เมื่อ 28
เมษายน พ.ศ. 2530

สร้างเส้นทางคมนาคม

ข. ด้านสังคม เนื่องจากอำเภอเบตงมีกลุ่มชนหลายกลุ่ม ต่างเชื้อชาติศาสนา และแต่ละกลุ่มชนก็นิยมใช้ภาษาท้องถิ่นของตนเอง ไม่นิยมใช้ภาษาไทย จึงเป็นปัญหาอุปสรรคที่สำคัญยิ่งในการสร้างความเข้าใจระหว่างข้าราชการกับประชาชน

ปัญหาชาวไทยมุสลิมบางส่วนยังไม่เห็นความสำคัญของการศึกษา และไม่ยอมส่งเด็กในปกครองเข้าโรงเรียน หรือส่งเข้าโรงเรียนแต่ไม่กวดขันให้เด็กเรียนสม่ำเสมอ ตลอดจนไม่สนับสนุนอุปกรณ์การศึกษาแก่เด็ก สำหรับชาวไทยเชื้อสายจีนก็มักจะให้เด็กช่วยในการประกอบอาชีพของผู้ปกครองมาก ทำให้เด็กไม่มีเวลาพักผ่อนที่เพียงพอซึ่งมีผลกระทบต่อการศึกษา

ปัญหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมประเพณี อำเภอเบตงมีกลุ่มชนใหญ่ 2 กลุ่ม คือ ชาวไทยมุสลิม และชาวไทยเชื้อสายจีน ซึ่งแต่ละกลุ่มยึดถือปฏิบัติตามประเพณีวัฒนธรรมของตนเองอย่างเหนียวแน่น

ปัญหาการตั้งถิ่นฐานแบบกระจุกกระจาย ทำให้งานบริการด้านต่าง ๆ ของทางราชการเป็นไปด้วยความลำบาก เช่น งานสาธารณสุข เป็นต้น

ค. ด้านการเมืองและความมั่นคง

เกี่ยวกับขบวนการก่อการร้ายในเขตอำเภอเบตง ที่มีผลคุกคามต่อสวัสดิภาพและทรัพย์สิน

เนื่องจากอำเภอเบตงมีกลุ่มชนที่มีพื้นฐานความคิด ความเชื่อ ค่านิยม ภาษา และอื่น ๆ ที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิง ทำให้บางกลุ่มไม่มีความสำนึกในความเป็นคนไทย จึงเป็นเครื่องมือให้กับกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ

จากการที่การคมนาคมไม่สะดวกประกอบกับประชาชนอาศัยอยู่กระจุกกระจายทั่วไป กลุ่มเล็กบ้าง ใหญ่บ้าง ทำให้ยากต่อการควบคุมได้อย่างทั่วถึง

7.2 การพัฒนาและแนวทางแก้ไข

ก. ด้านเศรษฐกิจ

ทางราชการได้ดำเนินการปราบปรามและกดดันกลุ่มก่อการร้ายต่าง ๆ อย่างจริงจัง และต่อเนื่องทำให้มีสมาชิกกลุ่ม จคม. และสมาชิกกลุ่ม ขจก. เข้ามอบตัวต่อทางราชการจำนวนหนึ่งและยังสามารถยึดค่าย จคม. ได้หลายค่าย

ทางราชการได้ส่งเสริมและพัฒนาาระบบการศึกษา การพัฒนาอาชีพ การประกอบอาชีพ ทั้งอาชีพหลักและอาชีพรอง เพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่ครอบครัวของราษฎร เช่น การทำนา การประมง การปลูกสัตว์ เป็นต้น

ทางราชการมีโครงการเปลี่ยนแปลงพันธุ์ดีปลูกทดแทนอย่างพันธุ์พื้นเมือง นอกจากนี้มีโครงการปรับปรุงคุณภาพยางแผ่นซึ่งจะดำเนินการให้ได้ครบทุกตำบล เป็นการพัฒนาวิธีการผลิตยางแผ่นใหม่ให้มีคุณภาพและมาตรฐานสูงขึ้น

ให้ทางฝ่ายเอกชนมีความมั่นใจต่อสถานการณ์ในพื้นที่ ทำให้มั่นใจในการลงทุนดำเนินกิจการในโครงการต่าง ๆ

ทางราชการมีโครงการก่อสร้างเส้นทางคมนาคม เช่น โครงการก่อสร้างถนนสายเบตง-แว้ง เป็นเส้นทางที่จะติดต่อกับจังหวัดนราธิวาส ซึ่งจะอำนวยความสะดวกได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้มีโครงการปรับปรุงถนนเข้าสู่หมู่บ้านให้มีความสะดวก และตัดถนนเพิ่มขึ้น เชื่อมหมู่บ้านต่าง ๆ ได้สะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

ข. ด้านสังคม

แก้ไขการที่กลุ่มชนในอำเภอเบตงไม่นิยมพูดภาษาไทย โดยให้มีโครงการจัดการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ โครงการพูดภาษาไทยในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นอกจากนี้ได้มีการเร่งรื้อให้ประชาชนเกิดความสนใจข่าวสารบ้านเมือง จัดสร้างที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน

ทางราชการให้ข้าราชการที่ลงไปปฏิบัติหน้าที่ในตำบล หมู่บ้าน ทำหน้าที่ด้านพื้นฐานสังคม คือ เป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวแก่ชุมชน เป็นผู้ประสานงานเพื่อระดมทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด และเป็นผู้จัดการจัดกลุ่มคอยช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มแก้ไขปัญหาหรือสร้างอำนาจการต่อรอง

เกี่ยวกับงานด้านสาธารณสุขมีสถานีอนามัยกระจายอยู่ในท้องที่ต่าง ๆ รวม 10 แห่ง เพื่อให้สามารถบริการงานด้านสาธารณสุข ได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในอำเภอเบตง

ค. ด้านการเมืองและความมั่นคง

จัดให้มีโครงการฝึกอบรมราษฎรเพื่อสร้างความเข้าใจและศรัทธาเลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นองค์พระประมุข ให้มีความสามารถในการรักษาความปลอดภัยของหมู่บ้านให้พ้นจากการคุกคามของขบวนการก่อการร้าย มีการจัดตั้งหมู่บ้านอพ. รวม 16 หมู่บ้าน

ทางราชการได้ดำเนินการวางแผนทางแก้ไขให้ประชาชนเกิดความสำนึกการในความเป็นคนไทย ปลูกฝังความรักชาติ มีการจัดอบรมเยาวชนเพื่อปลูกฝังความรักชาติ อบรมลูกเสือชาว

บ้าน ไทยอาสาป้องกันชาติ และมีการฝึกอบรม กนช.

มีการสร้างถนน เข้า-ออกทั่วทุกหมู่บ้านและทุกกลุ่มบ้าน ปรับปรุงสภาพถนนต่าง ๆ เพื่อให้สะดวกในการคมนาคม และใช้ได้ทุกฤดูกาล นอกจากนี้มีการจัดทำประวัตินักพลต่างท้องถิ่นที่เข้ามาประกอบอาชีพในอำเภอเบตง ทำให้สะดวกและง่ายต่อการควบคุม

"เบตง ใต้สุดสยาม เมืองในหมอก และดอกไม้"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย